

«Στοπ _ μου Ανήκει»

ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η παρούσα μελέτη αποτελεί παραδοτέο
του έργου "ΣΤΟΠ_Μου ανήκει",
το οποίο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Active citizens fund

Αθήνα, Οκτώβριος 2021

Φορέας υλοποίησης:

Εταίροι:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή : Βία κατά των παιδιών με αναπηρία: νομοθεσία, πολιτικές και προγράμματα στην ΕΕ	5
2. Συνοπτική παρουσίαση δράσεων.....	8
2.1 ενότητα: Αναλυτική παρουσίαση επιλεγμένων καλών πρακτικών	8
2.2 ενότητα: Συνοπτική αναφορά δράσεων και πολιτικών	17
1 : <i>Guidance / Greece: information for victims of rape and sexual assault</i>	17
2 <i>Protecting adults at risk: London multi-agency policy</i>	18
3 <i>Guidelines For The Investigation Of Child Physical Abuse And Neglect, Child Sexual Abuse And Exploitation</i>	19
4 <i>People with Intellectual Disabilities and Sexual Violence/ The Arc</i>	22
5 <i>Child Sexual Abuse: Guidelines on Prosecuting Cases of Child Sexual Abuse</i>	24
6 <i>Child Sexual Abuse: Reporting Guidelines</i>	28
7 <i>Clinical practice: recognizing child sexual abuse—what makes it so difficult?</i>	30
8 <i>Το σπίτι του παιδιού Κύπρου</i>	32
9 <i>Sexual Abuse of Children with Disabilities: A National Snapshot</i>	34
10 <i>The B.C. Handbook for Action on Child Abuse and Neglect, for service providers, 2017</i>	35
11 <i>The Oregon Department of Human Services: Child Welfare Practices for Cases with Child Sexual Abuse</i>	37
12 <i>Καμπάνια «ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ» του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον τερματισμό της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Τίτλος εκπαιδευτικού προγράμματος: «Ο Κανόνας των εσωρούχων»</i>	39
13 <i>Ενδεικτική Έρευνα Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης / Παρενοχλησης Ατομών Με Νοητική Αναπηρία Σε ΜΚΟ Που Εξυπηρετούν Ατομα Με ΝΑ</i>	40
14 <i>Ενδεικτική Έρευνα Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης / Παρενοχλησης Ατομών Με Νοητική Αναπηρία Σε Μκο Που Εξυπηρετούν Αμενα</i>	41
15 <i>Οδηγός Εφαρμογής του Πρωτοκόλλου Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης κακοποίησης - παραμέλησης παιδιών για Επαγγελματίες</i>	44
16 <i>Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών</i>	47

17 Breaking the silence together - Σπάμε τη σιωπή μαζί. Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στη σχολική κοινότητα	50
18 Relationships, sexual health and Parenthood resource for Young People with Autism Spectrum Disorder	51
19 Best Practice : Sexuality Education for Children and Youth with Physical Disabilities- Developing a Curriculum based on lived experiences	52
20 Preventing AIDS and other STDs through Sexuality Education for students with intellectual impairments	53
21 Sex Education for Students with disabilities	54
22 A step by step guide to reporting rape or sexual abuse to the police	55
23 How to recognize the signs of sexual abuse among people with disabilities	56
24 Supporting Sexual Assault Survivors With Disabilities	57
25 How to report your concerns of abuse or neglect to keep someone safe	58
26 Six ways to protect the most vulnerable victims of sexual abuse	59
27 Πως θα ενημερωθούμε οι γονείς και πως θα προφυλάξουμε τα παιδιά μας από την σεξουαλική κακοποίηση	60
28 Σεξουαλική κακοποίηση και άτομα με νοητική καθυστέρηση. Αποκάλυψη ή απόκρυψη?	61
29 Sexual abuse and learning disabilities	62
30 People with intellectual disabilities and sexual violence	63
31 Recognizing and preventing sexual abuse	64
32 Protecting disabled children from sexual abuse	65
33 Unlocking sexual abuse and learning disabilities	66
34 Working with People with Cognitive Disabilities	67
35 Κακοποίηση ατόμων με νοητική υστέρηση – Μελέτη/ Σεξουαλική κακοποίηση ατόμων με νοητική υστέρηση – Μελέτη	68
36 Παιδιά με αναπηρία και σεξουαλική κακοποίηση: Παράγοντες κινδύνου και βέλτιστες πρακτικές	69
37 Literature Review of Best Practice Supports in Disability Services for the Prevention of Abuse of People with Disability	70
38 Women With Disabilities And Sexual Violence Education Guide	71
39 Initial and early response to abuse or neglect in disability services	73
40 Μια τυχαίοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή για την αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος πρόληψης σεξουαλικής κακοποίησης για κορίτσια με διανοητική αναπηρία: πρωτόκολλο μελέτης	74
41 Προώθηση Της Υγιους Σεξουαλικής Εκφρασης	75
42 Σεξ ασφαλές και διασκεδαστικό	77
43 Παιδιά με αναπηρία και σεξουαλική κακοποίηση: Παράγοντες κινδύνου και βέλτιστες πρακτικές	78

44 Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση: ένας αποτελεσματικός τρόπος πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης	79
45 Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης για άτομα με νοητική υστέρηση	80
46 Children with Disabilities & Sexual Abuse Fact Sheet	81
47 What is family and domestic violence?	82
48 What to do if someone hurts you or does bad things to you	83
49 What works to prevent violence against women with disabilities	84
50 Sexual assault and family violence – Getting help	85
51 Parents’ and carers’ views on how we can work together to prevent the sexual abuse	86
52 Προστασία παιδιών από σεξουαλική παραβίαση στην οικογένεια – Οδηγός για γονείς και φροντιστές	87
53 You deserve to be safe - A booklet about sexual assault	88
54 Μάθετε στο παιδί σας τον Κανόνα των Εσωρούχων	89
55 Σεξουαλική κακοποίηση Χρήσιμες πληροφορίες για εκπαιδευτικούς	90
56 Χρήσιμες συμβουλές για την προφύλαξη και προστασία των παιδιών από πράξεις ασέλγειας ή κακοποίησης	91
57 Safe Relationships safer Sex	92
3. Έναντι επιλόγου	93

Το έργο «Στοπ_ μου Ανήκει» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος **Active citizens fund**, με φορέα υλοποίησης τον **Σύλλογο Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων ΑμεΑ «Το Εργαστήρι»** και εταίρους το **Κέντρο Κοινωνικής Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση «Εστία»** και το **Ίδρυμα Προστασίας & Αποκατάστασης Παιδιών & Νέων με Νοητική Υστέρηση «Θεοτόκος»**.

Επιστημονική ομάδα μελέτης:

Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων ΑμεΑ «Το Εργαστήρι»

- Πάσχου Φωτεινή – *Ψυχολόγος*
- Καθιώτου Μαρία – *Κοινωνική Λειτουργός*

Κέντρο Κοινωνικής Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση «Εστία»

- Χαραλαμπίδου Σόνια – *Κοινωνιολόγος*
- Ζαχαρή Ευαγγελία – *Ειδική Παιδαγωγός*

Ίδρυμα Προστασίας & Αποκατάστασης Παιδιών & Νέων με Νοητική Υστέρηση «Θεοτόκος»

- Κορογιαννάκη Αφροδίτη – *Ψυχολόγος*
- Σαρκίρη Ιωάννα – *Κοινωνική Λειτουργός*
- Κατσαούνου Βασιλεία - *Ψυχολόγος*

Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 12εκ, χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow.»

1. Εισαγωγή : Βία κατά των παιδιών με αναπηρία: νομοθεσία, πολιτικές και προγράμματα στην ΕΕ¹

Το άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνει το γενικό δικαίωμα προστασίας όλων των παιδιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), το οποίο περιλαμβάνει το δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους, να διατηρούν σχέσεις με τους γονείς τους και να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτατο συμφέρον τους σε κάθε πράξη που τα αφορά.

Το άρθρο 3 εγγυάται το δικαίωμα σεβασμού της σωματικής και διανοητικής ακεραιότητας κάθε προσώπου στην ΕΕ, ενώ το άρθρο 26 αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται από μέτρα που τους εξασφαλίζουν την ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο. Τα παιδιά με αναπηρία αντιμετωπίζουν σημαντικά προσκόμματα στην απόλαυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Βρίσκονται συχνά αποκλεισμένα από την κοινωνία και, ενίοτε, ζούνε σε ιδρύματα ή άλλες δομές μακριά από την οικογένειά τους. Τα παιδιά με αναπηρία στερούνται πρόσβασης σε στοιχειώδεις υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη ή η εκπαίδευση, ενώ υφίστανται στιγματισμό και διακριτική μεταχείριση, καθώς και σεξουαλική, σωματική και ψυχολογική βία.

Βία κατά των παιδιών με αναπηρία: ζήτημα θεμελιωδών δικαιωμάτων

Στο διεθνές και το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, όπως και στο πλαίσιο πολιτικής, αναγνωρίζεται ότι το ζήτημα της βίας κατά των παιδιών με αναπηρία απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή εκ μέρους των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής και των επαγγελματιών. Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (ΣΔΠ) και η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΔΑΑ) αποτελούν ουσιώδη εργαλεία για την προστασία των παιδιών με αναπηρία από τη βία.

Η πρώτη αφορά ειδικά τα παιδιά, ενώ η δεύτερη κάθε άτομο που ζει με κάποια αναπηρία. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν κυρώσει την ΣΔΠ, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2015 είχαν κυρώσει τη ΣΔΑΑ 25 κράτη μέλη της ΕΕ.

Το 2010 προσχώρησε στη ΣΔΑΑ και η ΕΕ. Κατόπιν τούτου, η σύμβαση αποτελεί πλέον αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξης της ΕΕ και, συνεπώς, το σύνολο του δικαίου και της πρακτικής της πρέπει να συνάδει με τις απαιτήσεις αυτής. Τα όργανα αμφότερων αυτών των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών έχουν αναφερθεί εκτενώς στο θέμα της βίας κατά των παιδιών με αναπηρία σε πολλά γενικά σχόλια και καταληκτικές παρατηρήσεις επί των εκθέσεων των συμβαλλόμενων κρατών. Τα κράτη μέλη έχουν επίσης αναγνωρίσει τις ανάγκες προστασίας των παιδιών με αναπηρία με ποικίλους τρόπους, π.χ. με την ποινικοποίηση της βίας ή την εκπόνηση εθνικών πολιτικών για την αντιμετώπισή της.

Στις πρόσφατες καταληκτικές παρατηρήσεις της προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, η επιτροπή της ΣΔΑΑ συνιστά στην ΕΕ να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ενσωμάτωση της αναπηρίας στο σύνολο της νομοθεσίας, των πολιτικών και των στρατηγικών για την καταπολέμηση της βίας, της κακοποίησης

¹ Πηγή : FRA – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

και της εκμετάλλευσης. Η βία κατά των παιδιών με αναπηρία είναι δύσκολο να τεκμηριωθεί, δεδομένου ότι τα παιδιά με αναπηρία δεν καταγράφονται εν πολλοίς στις επίσημες στατιστικές. Υπάρχουν ελάχιστες αξιόπιστες εκτιμήσεις για τον αριθμό των παιδιών με αναπηρία, λόγω των παρωχημένων και πολυάριθμων ορισμών της αναπηρίας, της ανυπαρξίας αξιόπιστων μεθόδων συλλογής δεδομένων για την αναπηρία, ιδίως των παιδιών, καθώς και λόγω διαφορετικών προσεγγίσεων στη συλλογή δεδομένων σχετικά με την έκταση της αναπηρίας από χώρα σε χώρα.

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία που δημοσιεύτηκε το 2011 και παραπέμπει στη μελέτη του 2004 για την παγκόσμια επιβάρυνση από νόσους, **η μέση παγκόσμια έκταση της μέτριας και βαριάς αναπηρίας σε παιδιά ηλικίας 0-14 ετών εκτιμάται σε 5,1%. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε περίπου 93 εκατομμύρια παιδιά παγκοσμίως.** Δεν υπάρχει ενιαία πηγή πληροφοριών σχετικά με τα παιδιά με αναπηρία στην ΕΕ. Αντιστοίχως, δεν υπάρχουν παρά ελάχιστα στοιχεία σχετικά με την έκταση της βίας κατά των παιδιών με αναπηρία, ωστόσο οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα ανέφεραν υψηλά επίπεδα διάχυσης της κακοποίησης.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της UNICEF, τα παιδιά με αναπηρία έχουν τρεις έως τέσσερις φορές περισσότερες πιθανότητες να υποστούν σωματική και σεξουαλική βία ή παραμέληση απ' ό,τι τα παιδιά χωρίς αναπηρία.

«Τα παιδιά με αναπηρία μοιάζει να είναι πολύ ευάλωτα, πολύ πιο ευάλωτα από τα άλλα παιδιά».
(Εκπρόσωπος ΜΚΟ για τα δικαιώματα του παιδιού, Κάτω Χώρες)

«Αναμφίβολα συμβαίνει. Είναι [...] πολύ σοβαρό. Και προφανώς τα περιστατικά που φθάνουν σε μας είναι ελάχιστα σε σύγκριση με τον πραγματικό αριθμό [...]. Το πρόβλημα είναι πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι πιστεύουμε».
(Κλινικός ψυχολόγος, Τσεχική Δημοκρατία)

Τα παιδιά με αναπηρία μπορεί να πέσουν θύματα βίας σε διάφορα πλαίσια, μη εξαιρουμένων του σχολείου, του σπιτιού ή του ιδρύματος. Σε σύγκριση με τους ενήλικες, τα παιδιά είναι ευάλωτα λόγω του αναπτυξιακού τους σταδίου, της περιορισμένης δικαιοπρακτικής τους ικανότητας και της εξάρτησής τους από τους γονείς ή άλλους φροντιστές. Ακόμη πιο ευάλωτα είναι τα παιδιά με αναπηρία. Τα παιδιά με αναπηρία υφίστανται βία σε υψηλότερο ποσοστό, και μάλιστα υφίστανται μορφές βίας που συναρτώνται άμεσα με την αναπηρία τους και διαφέρουν από τη βία που υφίστανται τα παιδιά χωρίς αναπηρία. Μπορεί να είναι βία που πηγάζει από προκατάληψη για την αναπηρία, καθήλωση με ιμάντες, σεξουαλική κακοποίηση στη διάρκεια της καθημερινής υγιεινής, βία στη διάρκεια της θεραπείας ή και φαρμακευτική καταστολή.

«Τα παιδιά με αναπηρία είναι από τα πιο στιγματισμένα και περιθωριοποιημένα παιδιά και θα μπορούσε να πει κανείς ότι κινδυνεύουν από τη βία πολύ περισσότερο, κυρίως γιατί η κοινωνία τα αγνοεί και επικρατεί μια αρνητική παραδοσιακή νοοτροπία».
(Εκπρόσωπος δημόσιας αρχής, Βουλγαρία)

Η κοινωνική απομόνωση και ο στιγματισμός, όπως και η ιδιαίτερη κατάσταση των παιδιών με αναπηρία και η μεγαλύτερη εξάρτησή τους από τη φροντίδα των άλλων —στο σπίτι, στα κέντρα φροντίδας και στα ιδρύματα— αυξάνει τον κίνδυνο να υποστούν βία, για μια σειρά λόγους.

Η αναπηρία συχνά κάνει το παιδί να μοιάζει «εύκολος στόχος», επειδή μπορεί να μην είναι σε θέση να προστατεύσει τον εαυτό του, να αντιμετωπίζει προσκόμματα στο να καταγγείλει τη βία ή να μην λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι καταγγελίες του. Το φύλο, η εθνοτική προέλευση, η μετανάστευση και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση μπορεί να αυξάνουν περαιτέρω τον κίνδυνο. Η επίδραση των παραγόντων που αυξάνουν τον κίνδυνο βίας πολλαπλασιάζεται όταν οι υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών με αναπηρία, είτε λόγω δυσχέρειας πρόσβασης είτε λόγω έλλειψης εκπαιδευμένων επαγγελματιών.

«Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις [...], αν είσαι μαύρο αγόρι από οικογένεια χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων και έχεις διαγνωσθεί με “ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες”, έχεις 168 φορές περισσότερες πιθανότητες να βρεθείς αποκλεισμένος από το σχολικό περιβάλλον σε σύγκριση με ένα κορίτσι από μια πιο εύπορη οικογένεια χωρίς “ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες”». (Εκπρόσωπος εθνικού φορέα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Ηνωμένο Βασίλειο)

Τα παιδιά με αναπηρία συχνά αποκλείονται από υπηρεσίες ή πρωτοβουλίες προστασίας ανηλίκων που απευθύνονται σε ανήλικα θύματα χωρίς αναπηρία. Αυτό αυξάνει τις πιθανότητες τα παιδιά με αναπηρία να αγνοούνται και να μη λαμβάνουν υποστήριξη ούτε από τις γενικές υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων ούτε από τις ειδικές υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία. Εξάλλου, η παροχή υπηρεσιών σε παιδιά με αναπηρία συχνά εναπόκειται σε διάφορες οργανώσεις ή αρχές που δεν συντονίζουν επαρκώς τις προσπάθειές τους.

«Συμβαίνει, για παράδειγμα, να λειτουργούν εκ παραλλήλου τρεις φορείς χωρίς δικτύωση μεταξύ τους, υπό την έννοια της ανταλλαγής πληροφοριών, χωρίς συζήτηση για τα περιστατικά προς αποφυγή επικαλύψεων και χωρίς συντονισμό ορισμένων ενεργειών. Θα ήταν πολύ πιο αποτελεσματικοί αν υπήρχε διασύνδεση και δικτύωση, αν υπήρχε ανταλλαγή πληροφοριών». (Εκπρόσωπος εθνικού φορέα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Κροατία)

Τα συστήματα προστασίας των παιδιών, οι μηχανισμοί καταγγελιών και οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων συνήθως δεν λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρία, δημιουργώντας περαιτέρω προσκόμματα σε όσα παιδιά αναζητούν υποστήριξη, προσπαθούν να καταγγείλουν κακοποίηση ή θέλουν να ασκήσουν ένδικο μέσο. Το έγγραφο προβληματισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Συντονισμός και συνεργασία για ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας των παιδιών» δίνει έμφαση στην ανάγκη τα εθνικά συστήματα προστασίας των παιδιών να είναι προσβάσιμα στα ευάλωτα παιδιά, περιλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία.

2. Συνοπτική παρουσίαση δράσεων

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται μια διεξοδική χαρτογράφηση του θεωρητικού πλαισίου και των πρακτικών που έχουν εφαρμοστεί από φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού φορέα, καθώς και από την Κοινωνία των πολιτών, αναφορικά με την πρόληψη, διαχείριση, αντιμετώπιση και καταστολή του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης ατόμων με νοητική αναπηρία και άλλων ευάλωτων ομάδων.

Επιπροσθέτως, η επιστημονική ομάδα του έργου επέλεξε τις πρακτικές και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που θεώρησε ότι μπορούν να λειτουργήσουν ως πρότυπα σημεία αναφοράς κατά το σχεδιασμό ή/και την υλοποίηση δράσεων πρόληψης ή διαχείρισης το εν λόγω φαινομένου.

Οι προαναφερθείσες επιλεγμένες πρακτικές παρουσιάζονται στην ενότητα 2.1, ενώ στην ενότητα 2.2 παρατίθεται το σύνολο του υλικού που είχε συλλεχθεί για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης.

2.1 ενότητα: Αναλυτική παρουσίαση επιλεγμένων καλών πρακτικών

Στη παρούσα ενότητα, η παρουσίαση των καλών πρακτικών της παρούσας ενότητας έχει δομηθεί με βάση τις ομάδες στόχου του έργου.

Οι εν λόγω ομάδες έχουν ως ακολούθως:

- α) τα Άτομα με Νοητική Αναπηρία,
- β) Γονείς, Κηδεμόνες & Δικαστικοί Συμπαράστατες,
- γ) οι Επαγγελματίες Υγείας (εκπαιδευτές, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί),
- δ) οι κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων και ε) Η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.

2.1.1 Επαγγελματίες υγείας (εκπαιδευτές, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κλπ)

Ελλάδα

- Ως βέλτιστη πρακτική θεωρούμε το Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης παιδιών του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού.

<http://dkday-athin.att.sch.gr/autosch/joomla15/images/UpLoad/protokollo%20diax.pdf>

Είναι ένας οδηγός εφαρμογής που καθοδηγεί βήμα προς βήμα τον επαγγελματία ως προς στον τρόπο αντιμετώπισης αλλά και ως προς την διαδικασία αναφοράς, σε περίπτωση που έρθει αντιμέτωπος με συμβάν σεξουαλικής κακοποίησης ενός παιδιού.

Θα πρέπει με βάση κάποιους δείκτες να αναγνωρίζουν τα σημάδια σεξουαλικής κακοποίησης όπως για παράδειγμα σωματικούς δείκτες που κατατάσσονται τα τραύματα, μώλωπες ή αιμορραγία στα γεννητικά όργανα ή στον πρωκτό, δυσκολία ή πόνος στο περπάτημα ή/και στο κάθισμα κ.α.

Υπάρχουν όμως και οι συμπεριφορικοί δείκτες όπως για παράδειγμα έκφραση φόβου ή αποφυγή απέναντι σε ένα συγκεκριμένο άτομο ή χώρο, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που περιλαμβάνουν τη σωματική έκθεση όπως γυμναστική, μπάνιο στην πισίνα κ.α. Επίσης δείκτες οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως αιφνίδια έναρξη είναι η Διαταραχή ύπνου και λήψης τροφής και το Καταθλιπτικό συναίσθημα.

Στον οδηγό αυτό καλείτε ο Επαγγελματίας να διαγνώσει και μετέπειτα να πράξει ανάλογα με την περίπτωση. Υπάρχουν δύο περιπτώσεις είτε να το αποκαλύψει το ίδιο το άτομο πως έχει υποστεί

σεξουαλική κακοποίηση είτε να υπάρχει η υποψία από τον ίδιο για σεξουαλική κακοποίηση ενός ατόμου – παιδιού. Αναφέρεται ότι για την κάθε περίπτωση η διαδικασία είναι διαφορετική, όπως:

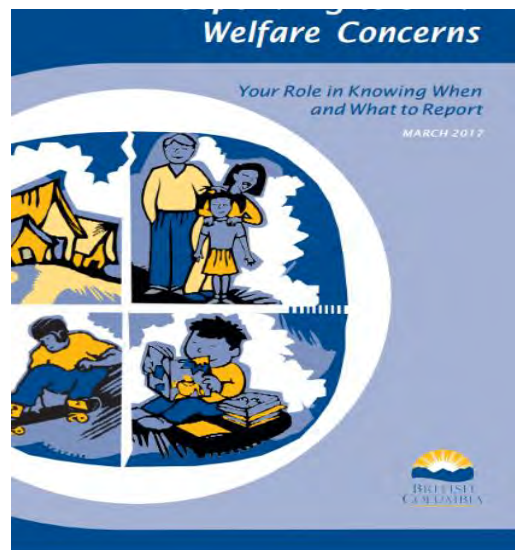
1. **Αποκάλυψη Σεξουαλικής Κακοποίησης** → Αναφορά στην Αρμόδια Εισαγγελική Αρχή
2. **Υποψία Σεξουαλικής Κακοποίησης** → Ενημέρωση και προσπάθεια συνεργασίας με τους γονείς/ φροντιστές. Ο επαγγελματίας διερευνά το περιστατικό συλλέγοντας περαιτέρω πληροφορίες.
 - Παιδίατρος: Διεξάγει σωματική εξέταση και λαμβάνει ολοκληρωμένο ιστορικό του παιδιού και της οικογένειας.
 - Παιδοψυχίατρος: Διενεργεί μια σειρά αρχικών ανιχνευτικών κλινικών συνεντεύξεων με το παιδί και τους γονείς/φροντιστές.
 - Ψυχολόγος: Διενεργεί μια σειρά αρχικών ανιχνευτικών κλινικών συνεντεύξεων με το παιδί και τους γονείς/φροντιστές. Χορηγεί ψυχομετρικά τεστ
 - Κοινωνικός Λειτουργός: Διενεργεί αρχικές συναντήσεις με την ευρύτερη οικογένεια ή/ και με κάθε άλλο φροντιστή.
3. **Και αφού υπάρχουν σαφές ενδείξεις σεξουαλικής κακοποίησης τότε:**
 - Αναφορά στην αρμόδια εισαγγελική αρχή. Παράλληλα Παρακολούθηση του περιστατικού από υπηρεσίες ψυχικής υγείας για θεραπευτική αντιμετώπιση μόνο με την προϋπόθεση ότι το παιδί δεν διατρέχει κίνδυνο επαναθυματοποίησης και με την απόλυτη συνεργασία των γονέων/φροντιστών.

Καναδάς

Θεωρούμε ως χρήσιμο το εγχειρίδιο δράσης <http://www2.gov.bc.ca/gov/content/safety/public-safety/protecting-children/reporting-child-abuse> το οποίο έχει συνταχθεί υπό την αιγίδα της επαρχίας της Βρετανικής Κολομβίας του Καναδά.

Το εν λόγω εγχειρίδιο στοχεύει στην κακοποίηση και την παραμέληση παιδιών, για παρόχους υπηρεσιών, με εμπλεκόμενα μέρη το Υπουργείο Ανάπτυξης Παιδιού και Οικογένειας, Νόμιμες – Εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες για τους ιθαγενείς, Αστυνομία και Κοινωνικές Υπηρεσίες.

Ειδικότερα , το εν λόγω εγχειρίδιο αναφέρει:

- Παροχή πληροφοριών σχετικά με την αναγνώριση και την αναφορά παιδικής παραμέλησης και κακοποίησης.
- Παροχή μιας ανασκόπησης της σχετικής νομοθεσίας και των κυβερνητικών πολιτικών

- Αποσαφήνιση ρόλων και διαμοιρασμός αρμοδιοτήτων των παρεχόμενων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης και της ευθύνης τους να ανταποκριθούν σε ένα ύποπτο περιστατικό παιδικής παραμέλησης και κακοποίησης
- Διασφάλιση ότι η ανταπόκριση σε ένα ύποπτο περιστατικό παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης στην Βρετανική Κολομβία είναι αποτελεσματικό, συνεπές και με ευαισθησία στις ανάγκες παιδιών και εφήβων

Αμερική

- ➔ Η πολιτεία του Όρεγκον της Αμερικής έχει δημιουργηθεί μια σειρά κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση, παρέμβαση και προγραμματισμό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής των περιπτώσεων που αφορούν στη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών.

<https://www.oregon.gov/dhs/children/Documents/child-welfare-practices-abuse.pdf>

Είναι πρακτικές συμβουλές κατά τη διαδικασία της συνέντευξης ενός παιδιού που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά. (Σελ.28-37)

Ακολούθως αναφέρονται κάποια βασικά σημεία του Οδηγού Child Welfare practices abuse:

1. Ρύθμιση χώρου – τόπου

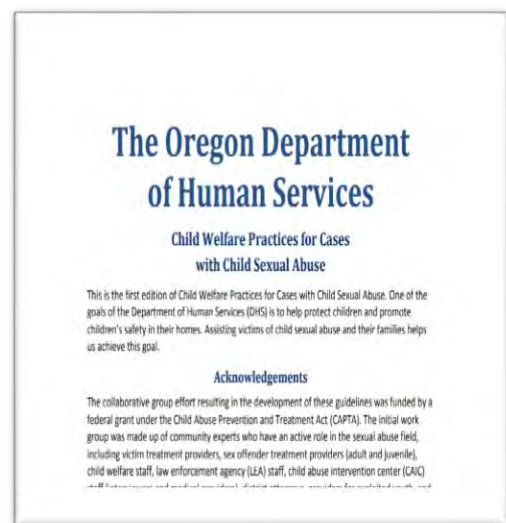
- ΝΑΙ στην παροχή ενός χώρου χωρίς αντιπερισπασμούς.
- ΟΧΙ στην συνέντευξη με την παρουσία τρίτων
- ΠΟΤΕ μην παίρνετε συνέντευξη από το παιδί παρουσία ενήλικα που δεν το υποστηρίζει.

2. Παρουσίαση της Συνέντευξης

- ΝΑΙ αφού πρώτα παρουσιάσετε τον εαυτό σας και οποιονδήποτε σας συνοδεύει ρωτήστε το παιδί εάν είναι πρόθυμο να μιλήσει μαζί σας και αν όχι ρωτήστε γιατί και τεκμηριώστε την απάντηση.
- ΟΧΙ μην παίρνετε συνέντευξη από ένα παιδί με περισσότερα από δύο άτομα.
- ΠΟΤΕ μην πιέζετε ένα παιδί να μιλήσει μαζί σας.

3. Καθιέρωση βασικών Κανόνων για την Συνέντευξη

- ΝΑΙ υπενθυμίστε στο παιδί ότι και οι δύο θα μιλάτε μόνο για «πραγματικά» γεγονότα ή πράγματα που έχουν συνέβη.
- ΟΧΙ μην χρησιμοποιείτε γλώσσα όπως καλό άγγιγμα / κακό άγγιγμα
- ΠΟΤΕ μην κάνετε γρήγορες ερωτήσεις στο παιδί.

4. Δημιουργία κλίματος συνεργασίας

- ΝΑΙ να είστε φιλικοί και ευγενικοί.
- ΟΧΙ μην ρωτάτε αμέσως για τους ισχυρισμούς κατάχρησης.
- ΠΟΤΕ μην πιέζετε, δωροδοκείτε ή εξαναγκάζετε ένα παιδί να απαντήσει σε ερωτήσεις.

5. Συνέντευξη ελάχιστων γεγονότων

- Οι συνεντεύξεις ελάχιστων γεγονότων δεν είναι εγκληματολογικές συνεντεύξεις. Αυτές οι συνεντεύξεις επικεντρώνονται στο ποιος, τι, πού, πότε και πώς το περιστατικό κακοποίησης.

6. Τύποι Ερωτήσεων

- Ανοικτές Ερωτήσεις/Αιτήματα Αφηγήσεων
- Εστιασμένες ή συγκεκριμένες ερωτήσεις
- Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
- Άμεσες Ερωτήσεις
- Κορυφαίες Ερωτήσεις

7. Εργαλεία Συνέντευξης

- Έχοντας ένα παιδί να σχεδιάσει μια εικόνα του τι συνέβη ή χρησιμοποιώντας μια φιγούρα για να ονομάσει τα μέρη του σώματος και να περιγράψει αυτό που τους συνέβη μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης. Χρησιμοποιώντας σχέδια ανατομικά λεπτομερείς άνθρωποι, ή ανατομικά λεπτομερείς κούκλες, ΔΕΝ είναι κατάλληλοι για τον χώρο της συνέντευξης.

8. Όταν οι συνεντεύξεις είναι δύσκολες

- Κατανόηση των αποφευκτικών ή απρόθυμων παιδιών
- Συμμετοχή σε παιδιά αποφυγής ή απροθυμίας
- Interviewer Awareness

9. Κλείσιμο συνέντευξης

- Όταν παρατηρήσετε ότι η συνέντευξη ολοκληρώνεται, ρωτήστε το παιδί αν υπάρχει κάτι άλλο που θα ήθελε να σας πει.

10. Ασφαλείς Άνθρωποι

- Μιλήστε στο παιδί για τα ασφαλή άτομα στη ζωή του ή τα άτομα που αισθάνεται άνετα να μιλήσει μαζί τους.

11. Ποιο είναι το επόμενο?

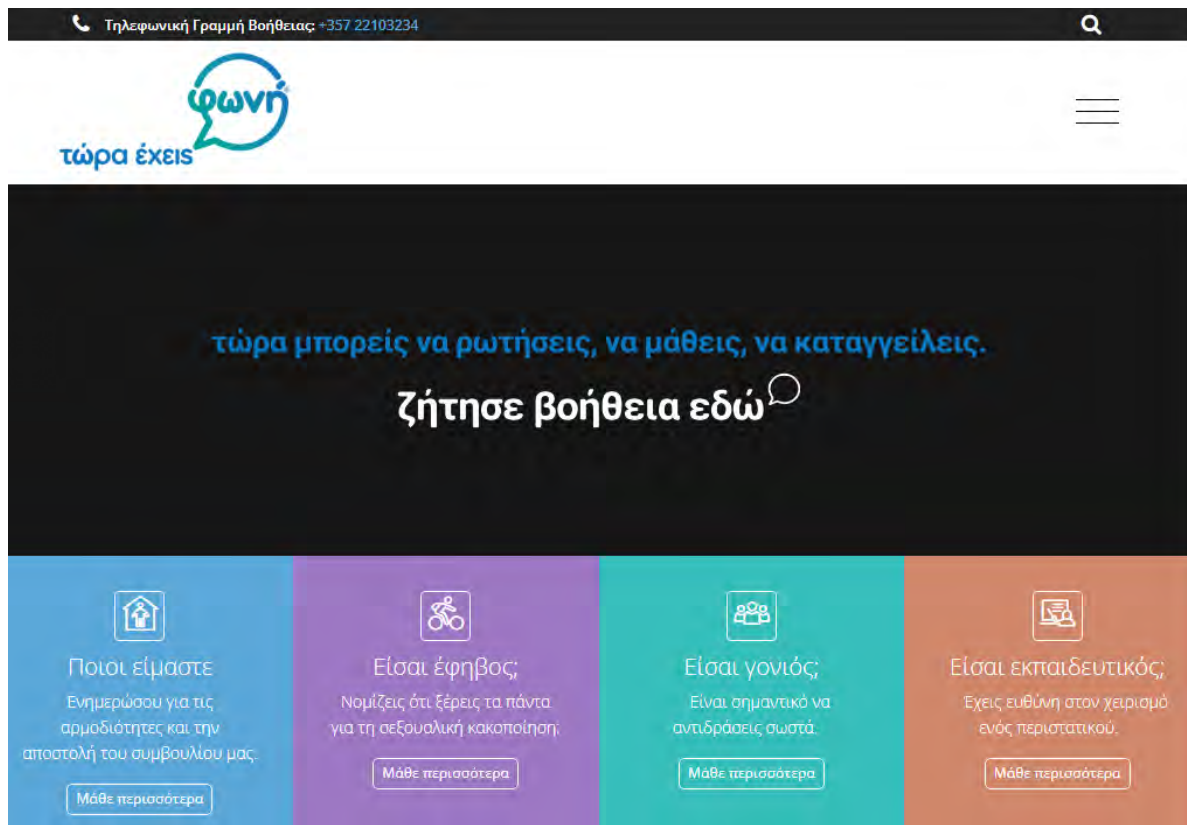
- Προσπαθήστε να τελειώσετε με ένα θετικό σημείωμα είτε καθησυχάζοντας το παιδί για τις αποφάσεις ασφαλείας είτε μιλώντας για τα ενδιαφέροντα του παιδιού.
- Πείτε στο παιδί ότι ήταν ωραίο να το γνωρίσετε και να του πείτε ευχαριστώ που μιλήσατε.
- Πείτε στο παιδί ότι ελπίζετε ότι θα ξαναβρεθείτε κάποια στιγμή. Αυτό θα βοηθήσει στην ομαλοποίηση της προοπτικής ότι μπορείτε να δείτε ξανά το παιδί.

2.1.2 Γονείς, κηδεμόνες & Δικαστικοί συμπαραστάτες

ΚΥΠΡΟΣ

Θεωρούμε ως καλή πρακτική την δημιουργία της πλατφόρμας « Τώρα έχεις Φωνή» <http://www.foni.org.cy/> μέσω της οποίας μπορεί οποιοσδήποτε που έρχεται σε επαφή με άτομο – παιδί που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά να ζητήσει βοήθεια για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να χειριστεί το συγκεκριμένο ζήτημα. Επίσης, μέσω της πλατφόρμας μπορείς να βρεις χρήσιμες πληροφορίες και για την πρόληψη τέτοιου συμβάντος.

Τηλεφωνική Γραμμή Βοήθειας: +357 22103234

φωνή
τώρα έχεις

τώρα μπορείς να ρωτήσεις, να μάθεις, να καταγγείλεις.
ζήτησε βοήθεια εδώ

 <p>Ποιοι είμαστε Ενημερώσου για τις αρμοδιότητες και την αποστολή του συμβουλίου μας.</p> <p>Μάθε περισσότερα</p>	 <p>Είσαι έφηβος; Νομίζεις ότι ξέρεις τα πάντα για τη σεξουαλική κακοποίηση;</p> <p>Μάθε περισσότερα</p>	 <p>Είσαι γονιός; Είναι σημαντικό να αντιδράσεις σωστά.</p> <p>Μάθε περισσότερα</p>	 <p>Είσαι εκπαιδευτικός; Έχεις ευθύνη στον χειρισμό ενός περιστατικού.</p> <p>Μάθε περισσότερα</p>
---	---	--	---

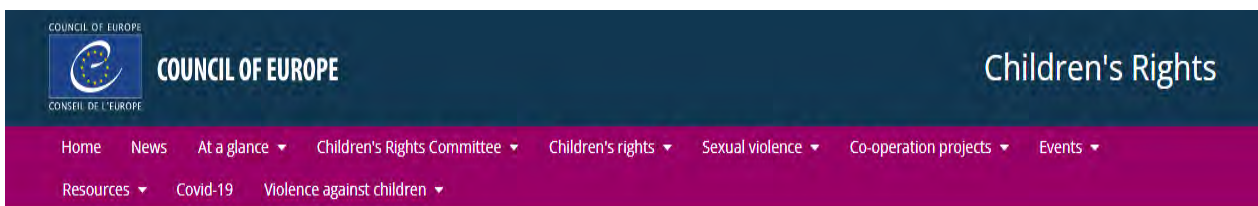
Επίσης, στην πλατφόρμα του «Έχεις Φωνή» μπορεί να βρει ο κάθε Επαγγελματίας Υγείας το **Εγχειρίδιο για Αναγνώριση & Διαχείριση Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης**. Όπου γίνεται αναφορά στον ορισμό της Σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, στις συμπεριφορές που μπορεί να προκύψουν από αυτή την πράξη καθώς και στη διαχείρισή τους. Τέλος, μία ακόμη ενότητα που έχει συμπεριληφθεί είναι η πρόληψη του συμβάντος μέσα από την σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και προσέγγιση των ίδιων των παιδιών.

2.1.3 Άτομα με νοητική αναπηρία

Συμβούλιο της Ευρώπης

- Εξαιρετική πρωτοβουλία αποτελεί η θέσπιση του «Κανόνα των Εσωρούχων», ο οποίος συνίσταται από μία σειρά εργαλείων αναφορικά με το πως τα ίδια τα άτομα (παιδιά, ΑμεΝΑ, κλπ) θα αναγνωρίζουν ότι κάποιος τους παρενοχλεί σεξουαλικά. Επίσης, περιλαμβάνει σειρά μεθοδολογικών εργαλείων για Γονείς, Εκπαιδευτές, ούτως ώστε να μπορούν να ποια είναι εκείνα τα σημεία του σώματος στα οποία δεν πρέπει οι άλλοι να επιχειρήσουν να τα αγγίξουν, πως πρέπει να αντιδράσουν και που να στραφούν για βοήθεια.

<http://www.coe.int/oneinfive>

You are here: Democracy > Children's Rights > General presentation of the European Day > Our material

The Underwear Rule

About 1 in 5 children falls victim to violence including sexual abuse. This can be prevented by teaching children the underwear rule using the child-friendly **Kiko and the Hand** and **Kiko and the Manymes** materials.

Kiko and the Hand teach the **Underwear Rule**, a simple guide to help parents explain to children where others should not try to touch them, how to react and where to seek help. This material destined for children aged 3 to 7 will help parents and caregivers explain to children that their bodies belong to them, that there are good and bad secrets and good and bad touches.

Kiko and the Manymes teaches children about 'the golden rules of screens'. With the short video, storybook and advice for adults, very young children aged 4-7 are introduced to a basic set of rules to empower children to protect their privacy and their image in the online environment.

The Underwear Rule

Kiko and the Manymes

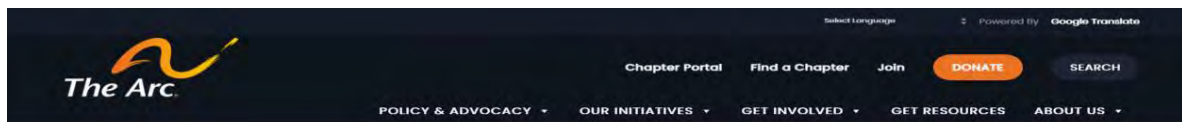

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Η οργάνωση Arc προωθεί και προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με νοητική αναπηρία και αναπτυξιακές διαταραχές και ενεργά υποστηρίζει την πλήρη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Μέσα από την ιστοσελίδα τους μπορεί να βρει κάποιος βιντεοσκοπημένες βιωματικές μαρτυρίες των ίδιων των ατόμων με αναπηρία για σεξουαλική κακοποίηση – παρενόχληση. Όπως επίσης και εγχειρίδια σε μορφή του Easy-to-Read που βοηθούν ένα ΑμεΝΑ να μιλήσει σε περίπτωση που έχει δεχθεί σεξουαλική κακοποίηση.

<https://thearc.org/resource/talk-about-sexual-violence-peer-advocates-talk/>

Talk About Sexual Violence: Peer Advocates Talk

Posted October 18, 2019

This video can be used in tandem with our self-advocate conversation guide to discuss sexual violence and support people with disabilities who have experienced it (also available in Spanish).

English Transcript | Spanish Transcript

Ηνωμένο Βασίλειο

- Τέλος, μια εξαιρετική προσπάθεια ενημέρωσης για τους τρόπους διαχείρισης ενός περιστατικού σεξουαλικής κακοποίησης από τα ίδια τα θύματα ή/και τους γονείς/κηδεμόνες και επαγγελματίες υγείας είναι το παρόν φυλλάδιο, το οποίο έχει σχεδιάσει η οργάνωση Safe Link ([Safe – transforming victims' lives \(safelinksupport.co.uk\)](https://safelinksupport.co.uk)). Το εν λόγω Φυλλάδιο περιλαμβάνει οδηγίες για το πως μπορεί κάποιος να καταγγείλει ένα περιστατικό βιασμού ή σεξουαλικής κακοποίησης στην αστυνομία. Το φυλλάδιο αυτό την μορφή *Easy -to- Read*, ώστε να είναι απόλυτα κατανοητό, αναλυτικό και προσβάσιμο από όλους/ες.

<https://safelinksupport.co.uk/safelink2016/wp-content/uploads/flipbook/6/book.html>

[Link](#)

έχει

Ελλάδα

- Μέσω της σελίδας της Ελληνικής Αστυνομίας δίνονται χρήσιμες συμβουλές για την προφύλαξη και προστασία των παιδιών από πράξεις ασέλγειας ή κακοποίησης. Ειδικότερα, αναφέρεται στην πρόληψη και με ποιους τρόπους θα μπορούσαν οι γονείς & εκπαιδευτές, να καθοδηγήσουν τα παιδιά, ώστε να μην δεχθούν σεξουαλική κακοποίηση – παρενόχληση. Όπως για παράδειγμα πότε πρέπει να λένε «Όχι», όπως επίσης και πως να προστατεύουν τον εαυτό τους και τι να προσέχουν. Στην συνέχεια, υπάρχει μία μικρή αναφορά για τα σημάδια που θα πρέπει να δίνουμε ιδιαίτερη σημασία, ώστε να συμπεράνουμε ότι κάτι συμβαίνει. Τέλος, αναφέρεται στο τι πρέπει να κάνουμε όταν έρθουμε στην υποψία ότι το άτομο – παιδί έχει δεχθεί σεξουαλική κακοποίηση και πως μπορούμε να αναφέρουμε περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης.

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=14335&Itemid=0&an

Επίσης, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη έχει εκδώσει τα ακόλουθα ενημερωτικά έντυπα:

ΕΧΕΙΣ ΦΩΝΗ ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ
#exeisfoni

ΚΑΛΕΣΕ Ή ΣΤΕΙΛΕ SMS ΣΤΟ 100
www.yrtp.gr
www.hellenicpolice.gr

Οδηγίες προς τους πολίτες για την προστασία από την σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων.
Συμβουλές προς ενήλικους (γονείς, εκπαιδευτικούς, κ.λπ.):

Πώς να προλάβουμε την κακοποίηση

- Συζητάμε από πολύ νωρίς με τα παιδιά για τα μέρη του σώματος με το πραγματικό τους όνομα.
- Διδάσκουμε τα όρια και τη σημασία τους και εξηγούμε ότι κανείς δεν πρέπει να τα παραβιάζει.
- Τονίζουμε στα παιδιά ότι το σώμα τους είναι δικό τους και κανένας δεν έχει δικαίωμα να τα αγγίζει με τρόπο που δε θέλουν.
- Παρατηρούμε απότομες αλλαγές στη συμπεριφορά των παιδιών και κουβεντιάζουμε για αυτές μαζί τους, ακούγοντας με προσοχή ό,τι έχουν να μας πουν.

Πώς να διαχειριστούμε την κακοποίηση

- Διατηρούμε την ψυχραιμία μας.
- Ακούμε ό,τι έχει να μας πει το παιδί και δεν αμφισβητούμε τα λεγόμενά του.
- Κάνουμε μόνο ανοιχτές ερωτήσεις και δεν καθοδηγούμε το παιδί να μας πει αυτό που περιμένουμε να ακούσουμε.
- Τονίζουμε ότι υπάρχουν και άλλα παιδιά που τους έχει συμβεί κάτι παρόμοιο, και εξηγούμε ότι θα πρέπει να απευθυνθούμε στις αρμόδιες αρχές για βοήθεια.
- Αναφέρουμε οποιαδήποτε περιστατικά κακοποίησης ανήλικου-ης σεξουαλικής φύσης. Απευθυνόμαστε στις Υποδιευθύνσεις Προστασίας Ανήλικων στην Αθήνα (210 6476370) και στη Θεσσαλονίκη (2310 388456) ή στα κατά τόπους Τμήματα Ασφάλειας. Έχουμε υποχρέωση να το κάνουμε και καμία δικαιολογία να το αποκρύψουμε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

ΕΧΕΙΣ ΦΩΝΗ ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ
#exeisfoni

ΚΑΛΕΣΕ Ή ΣΤΕΙΛΕ SMS ΣΤΟ 100
www.yrtp.gr
www.hellenicpolice.gr

Οδηγίες για την προστασία από την σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων.

Αν είμαι ανήλικος-η, θυμάμαι πάντα ότι:

- Το σώμα μου είναι δικό μου.
- Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να με αγγίζει με τρόπο που δε θέλω.
- Λέω «ΟΧΙ» όταν κάποιος ενήλικος μου ζητάει να έχω μυστικά από τους γονείς μου.
- Δεν παίρνω δώρα από ανθρώπους που μου ζητάνε ανταλλάγματα.
- Αν κάποιος με παρενοχλεί, μιλάω αμέσως σε έναν άνθρωπο που εμπιστεύομαι. Μιλάω συνεχώς και δε σταματώ να μιλάω μέχρι να με ακούσουν.
- Μπορώ οποιαδήποτε ώρα να καλέσω την Αστυνομία για να με προστατεύσει. Απευθύνομαι στις Υποδιευθύνσεις Προστασίας Ανήλικων στην Αθήνα (210 6476370) και στη Θεσσαλονίκη (2310 388456) ή στα κατά τόπους Τμήματα Ασφάλειας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

2.2 ενότητα: Συνοπτική αναφορά δράσεων και πολιτικών

1 : Guidance / Greece: information for victims of rape and sexual assault

Στοιχείο

Κατευθυντήριες ερωτήσεις

 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα και Ηνωμένο Βασίλειο
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής κακοποίησης σε ελληνικό έδαφος Αστυνομικές Αρχές της Ελλάδος Αστυνομικές Αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου Γενική γραμματεία για την Ισότητα των Φύλων Κέντρο βιασμών και κρίσεων Γλασκόβης
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Βρετανοί υπήκοοι
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Την αναφορά συμβάντος βιασμού στην αστυνομία Πρόσβαση σε ιατρική βοήθεια Αλληλεπίδραση με τις αστυνομικές αρχές στην Ελλάδα
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> General Secretariat for Gender Equality Dragatsaniou 8 Athens 105 59 Greece Tel: (24-hour support): 15900 https://www.glasgowclyderapeccrisis.org.uk/content/survivors-abroad/ https://www.gov.uk/government/publications/rape-and-sexual-assault-abroad-returning-to-the-uk https://www.gov.uk/government/publications/greece-list-of-lawyers

2 Protecting adults at risk: London multi-agency policy

Συγγραφείς

Social Care Institute for Excellence Fifth floor 2-4 Cockspur Street London SW1Y 5BH

Στοιχείο

Κατευθυντήριες ερωτήσεις

 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Adass (Directors of Adults Social Services) Metropolitan Police NHS Organizations
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Ενήλικες σε κίνδυνο

Σκοπός

- Τι πρέπει να κάνουμε αν ένας ενήλικας που έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση μας το αποκαλύψει:
 1. Να δείξουμε σοβαρότητα
 2. Να τον ακούσουμε προσεκτικά
 3. Να παραμείνουμε ψύχραιμοι
 4. Να έχουμε μία σαφή και ξεκάθαρη εικόνα του συμβατός
 5. Να είμαστε ειλικρινείς και να μη δίνουμε διαβεβαιώσεις που δεν μπορούμε να τηρήσουμε
 6. Να είμαστε σαφείς και να πούμε ότι πρέπει να αναφέρουμε το γεγονός
 7. Να μην είμαστε επικριτικοί και να είμαστε ανοιχτόμυαλοι

Αποτελέσματα

- The referral may be passed to the local safeguarding adults team allocated to a worker who will seek to:
 - take any immediate steps to protect the adult at risk, if needed
 - decide if the safeguarding adult procedures are the required and appropriate response to the situation.
 - clarify the circumstances of the alleged abuse or neglect
 - work in partnership with other agencies, like the police or health services, where necessary.The allocated worker will call a multi-agency strategy meeting where details of the investigation and responsibilities will be agreed.

Παράγοντες επιτυχίας

- All concerns of abuse or neglect of a vulnerable adult at risk can be reported to the relevant local safeguarding adults' referral point. This is usually the appropriate local authority social services department.
- Protecting adults at risk is the responsibility of all the agencies working together.

Στοιχεία επικοινωνίας <http://www.scie.org.uk/>

3 Guidelines For The Investigation Of Child Physical Abuse And Neglect, Child Sexual Abuse And Exploitation

Συγγραφείς

THE COMMISSION ON PEACE OFFICER STANDARDS AND TRAINING
STATE OF CALIFORNIA

Στοιχείο

Κατευθυντήριες ερωτήσεις

Φορέας Υλοποίησης:

Εταίροι:

Γεωγραφική κάλυψη

- Η.Π.Α. , Καλιφόρνια

Ομάδα Στόχου

- Παιδιά

Σκοπός

- Μια κατευθυντήρια γραμμή, εξ ορισμού, είναι μια δήλωση πολιτικής ή διαδικασίας. Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεξαγωγή έρευνας κακοποίησης παιδιών με τέτοιο τρόπο ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να ακολουθήσει μια διαδικασία βήμα προς βήμα. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι γενικές και σχεδιασμένες να παρέχουν τάξη και συνέχεια στον περί επιβολής νόμο. Το έγγραφο χωρίζεται σε κεφάλαια. Το κάθε κεφάλαιο αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη φάση της έρευνας κακοποίησης παιδιών από την προοπτική της επιβολής του νόμου. Η ακολουθία των οδηγιών σε κάθε κεφάλαιο ακολουθεί την κανονική εξέλιξη των γεγονότων από την παραλαβή της αρχικής έκθεσηςμέχρι την ολοκλήρωση της περιλήψης της υπόθεσης για τον εισαγγελέα. Περιγράφονται λεπτομερώς οι γενικές διερευνητικές διαδικασίες, συγκεκριμένα θέματα όπως παραμέληση, σωματική κακοποίηση, σεξουαλική επίθεση / εκμετάλλευση, τεχνικές συνέντευξης / ανάκρισης και κοινοτικές εγκαταστάσεις φροντίδας παιδιών. Κάθε κεφάλαιο έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί σε αρμονία με το αρχικό κεφάλαιοσχετικά με τις γενικές διερευνητικές διαδικασίες

Μεθοδολογική προσέγγιση

- Συνέντευξη και τεχνικές ανάκρισης
- Ο στόχος της συνέντευξης είναι να προσδιορίσει την αλήθεια των ισχυρισμών, χωρίς να τραυματίσει περαιτέρω το παιδί
- Όλες οι ανακριτικές διαδικασίες/συνεντεύξεις διερεύνησης οφείλουν να γίνονται με βάση τις ισχύουσες νομοθεσίες
- Ελαχιστοποίηση του αριθμού των συνεντεύξεων θυμάτων
- Οι διαδικασίες πρέπει να γίνονται με ευαισθησία και ενσυναίσθηση
- Να λαμβάνονται υπόψη προβληματισμοί όπως : α)να μην δίνονται υποσχέσεις που δεν μπορούν να υποστηριχθούν β) να αποφεύγεται ειδική ορολογία που δεν είναι κατανοητή από το παιδί και μπορεί να μπερδέψει το παιδί

Αποτελέσματα

- Λίστα διερεύνησης παιδικής κακοποίησης

Αντίκτυπος

- Στόχος είναι η επιτροπή να ετοιμάσει και να υλοποιήσει ένα κύκλο εκπαίδευσης ειδικευμένων ανθρώπων στο πεδίο της διερεύνησης των υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης, περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, και περιπτώσεις παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

- Έχει επαναληφθεί αυτή η πρακτική στο ίδιο πλαίσιο; Σε διαφορετικά περιβάλλοντα;
- Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή και προσαρμογή της πρακτικής σε άλλο πλαίσιο / γεωγραφική περιοχή;
- Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή της πρακτικής σε μεγαλύτερη κλίμακα (εθνικό, περιφερειακό, διεθνές);

Page | 21

Στοιχεία επικοινωνίας

- PROJECT COORDINATOR Thomas B. Hood, Sergeant Berkeley Police Department 2171 McKinley Avenue Berkeley, CA 94703 Management Fellow Commission on POST

4 People with Intellectual Disabilities and Sexual Violence/ The Arc

Συγγραφείς

Leigh Ann Davis, M.S.S.W., M.P.A.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Η οργάνωση Arc προωθεί και προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με νοητική αναπηρία και αναπτυξιακές διαταραχές και ενεργά υποστηρίζει την πλήρη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Τα άτομα με νοητική αναπηρία και αναπτυξιακές διαταραχές.
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Τα μεγαλύτερα ποσοστά θυματοποίησης και σεξουαλικής κακοποίησης τόσο σε παιδιά όσο και σε ενήλικες με νοητική αναπηρία και αναπτυξιακές διαταραχές.
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Τρόποι αντίδρασης αν πέσει στην αντίληψή μας πως ένα άτομο με αναπηρία έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά. Ποια συμπτώματα σε ψυχοσυναισθηματικό, φυσιολογικό και συμπεριφορικό επίπεδο πρέπει να μας ανησυχήσουν.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Περιγράψτε τη μεθοδολογική προσέγγιση βήμα προς βήμα, ώστε να μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητή και να αναπαραχθεί από άλλους (τα διάφορα πρακτικά βήματα μπορούν να αναφέρονται ως κουκκίδες, εάν είναι σχετικό) Καθορίστε το χρονικό πλαίσιο και το κόστος εφαρμογής, εάν υπάρχουν Περιγράψτε πώς η προσέγγιση ήταν συμμετοχική, συμπεριληπτική και χωρίς διακρίσεις
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Πόσο συχνά παιδιά και ενήλικες με ΝΑ και ΔΑΦ βιώνουν σεξουαλική κακοποίηση Γιατί η σεξουαλική κακοποίηση είναι τόσο κοινή ανάμεσα στους ανθρώπους με ΝΑ Ποιοι είναι εν δυνάμει θύτες; Ποιοι παράγοντες κινδύνου συντείνουν στα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης Ποιες είναι οι επιδράσεις ενός τόσο τραυματικού γεγονότος σε ένα άτομο με ΝΑ

	Αντίκτυπος	<ul style="list-style-type: none"> • Οφέλη/ Θετικός αντίκτυπος
	Παράγοντες επιτυχίας	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία/ πρωτόκολλα και συγκεκριμένες αρμοδιότητες ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς.
	Περιορισμοί	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιοι περιορισμοί / προκλήσεις αντιμετώπισαν κατά την εφαρμογή της πρακτικής; Πώς αντιμετωπίστηκαν;
	Βιωσιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Σε αρκετά μεγάλο ποσοστό.
	Αναπαραγωγή και αναβάθμιση	<ul style="list-style-type: none"> • Έχει επαναληφθεί αυτή η πρακτική στο ίδιο πλαίσιο; Σε διαφορετικά περιβάλλοντα; • Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή και προσαρμογή της πρακτικής σε άλλο πλαίσιο / γεωγραφική περιοχή; • Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή της πρακτικής σε μεγαλύτερη κλίμακα (εθνικό, περιφερειακό, διεθνές);
	Μαρτυρίες	<ul style="list-style-type: none"> • https://thearc.org/resource/talk-about-sexual-violence-peer-advocates-talk/
	Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • The Arc of the United States 1825 K Street NW, Suite 1200 Washington DC 20006 • Phone: 202-534-3700 Toll-Free: 800-433-5255 Fax: 202-534-3731

5 Child Sexual Abuse: Guidelines on Prosecuting Cases of Child Sexual Abuse

Συγγραφείς The Crown Prosecution Service

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> England and Wales
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> The CPS is independent, and we make our decisions independently of the police and government.
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Παιδιά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Our duty is to make sure that the right person is prosecuted for the right offence, and to bring offenders to justice wherever possible.
 Σκοπός	<p>The CPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> decides which cases should be prosecuted; determines the appropriate charges in more serious or complex cases, and advises the police during the early stages of investigations; prepares cases and presents them at court; and provides information, assistance and support to victims and prosecution witnesses
 Αποτελέσματα	<p>The following signs and behaviour are generally seen in children who are already being sexually exploited</p> <ul style="list-style-type: none"> missing from home or care; physical injuries; drug or alcohol misuse; involvement in offending; repeat sexually-transmitted infections, pregnancy and terminations; absent from school; change in physical appearance; evidence of sexual bullying and/or vulnerability through the internet and/or social networking sites; estranged from their family; receipt of gifts from unknown sources; recruiting others into exploitative situations; poor mental health; self-harm; thoughts of or attempts at suicide.

Αντίκτυπος

In some cases, the first complaint may not be from the victim but from a concerned individual. The case may need to be built against the suspect before an account is obtained from the child or young person.

- Partner agencies (e.g. social services, voluntary sector and other local support services) and, if appropriate, parents or carers, should be encouraged to involve the police as early as possible to ensure that information critical to a prosecution case is not lost. It is vital that information is gathered and collated even in cases where the child or young person has not made a formal complaint. In many cases, the process of supporting a child or young person to recognize the exploitative nature of their relationship with the offender will be lengthy. By the time the child's account is given, crucial information could be lost or destroyed unless there is a strategy of evidence gathering from the outset.
- Other types of evidence that should be gathered to help build a case before the child or young person gives a statement include: obtaining DNA evidence, including from clothing seized; obtaining mobile phone evidence; CCTV footage; car number plate recognition; house searches; and early consideration of directed or intrusive surveillance. The possibility of information coming from house to house enquiries should not be overlooked. Neighbors may well not have seen anything first hand but they could be a useful source of other information about the wider context. Other useful information could be obtained from friends of the victims and their peer group especially about the wider context.
- In cases where the victim makes an initial allegation and then becomes uncooperative, a conventional investigation may be difficult. However, a review of the intelligence held by the police on any suspect(s) may be sufficient for a proactive operation to be commenced.
- Child sexual abuse can involve certain patterns of behavior; a police officer may be presented with an apparently minor issue which in isolation may not cause concern but which is actually a pattern of abuse. It is also possible that concerns about individual children that on the face of it are unconnected are in reality part of a pattern of abuse by either the same offender or different but connected offenders. Concerns about one child or young person may also raise concerns about other children or young people with whom the suspect has contact. Identifying such patterns depends upon careful, accurate and co-ordinated record keeping by the police and other agencies and also upon prosecutors being alert to the issue and asking the right questions.

- Child Protection in England is the overall responsibility of the Department for Education which issues guidance to local authorities. The most recent guidance, issued in March 2013, is Working Together to Safeguard Children. Local Safeguarding Children's Boards (LSCBs) use this guidance to produce their own procedures that should be followed by practitioners and professionals who come into contact with children and their families in their local authority area. Wales has the All Wales Child Protection Procedures which provides Local Safeguarding Children Boards with a single set of procedures and a range of protocols from which they all work.

In many cases of child sexual abuse, there will be social services involvement, often prior to any police involvement. In brief this will involve one, or all, of the following steps:

- 1) A referral to local authority children's social care, which can come from the child themselves, teachers, a GP, the police, health visitors, family members and members of the public.
- 2) An assessment taking place to establish whether the child requires immediate protection and urgent action is required; or, the child is in need and should be assessed under section 17 of the Children Act 1989; or, there is reasonable cause to suspect that the child is suffering, or likely to suffer, significant harm, and whether enquiries must be made and the child assessed under section 47 of the Children Act.
- 3) If there is a risk to the life of a child or a likelihood of serious immediate harm, local authority social workers, the police or NSPCC must use their statutory child protection powers to act immediately to secure the safety of the child. If the child is identified as being in need, a social worker should lead a multi-agency assessment under section 17. Where information gathered during an assessment results in the social worker suspecting that the child is suffering or likely to suffer significant harm, the local authority should hold a strategy discussion to enable it to decide, with other agencies, whether to initiate enquiries under section 47.
- 4) For the purposes of the multi-agency assessments, the police should assist other agencies to carry out their responsibilities where there are concerns about the child's welfare, whether or not a crime has been committed. If a crime has been committed, the police should be informed by the local authority children's social care.
- 5) For the purposes of the strategy discussion, the police must discuss the basis for any criminal investigation and any relevant processes that other agencies might need to know about, including the timing and methods of evidence gathering; and lead the criminal investigation where joint enquiries take place. The local authority children's social care has the lead for the section 47 enquiries and assessment of the child's welfare.
- 6) Social services involvement will potentially generate a great deal of information which police and prosecutors should make enquiries about.

The enquiry should not be from the standpoint of looking for material to undermine the child or young person. There may be material which could enhance and strengthen the prosecution case.

- 7) All prosecutors who review child sexual abuse cases should have a good working knowledge of the legislative requirements and expectations on individual services to safeguard and promote the welfare of children. Prosecutors should also be aware of the 2013 Protocol and Good Practice Model: Disclosure of information in cases of alleged child abuse and linked criminal and care directions hearings.

Περιορισμοί

- Η έκθεση του παιδιού σε επαναλαμβανόμενες συνεντεύξεις από διάφορους φορείς
- Να μην παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του συμβάντος και της καταγγελίας

6 Child Sexual Abuse: Reporting Guidelines

Συγγραφείς

Dr. Anthony P. Rizzuto and Dr. Cynthia Crosson-Tower

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Διεθνούς φήμης επιστήμονες με ηγέτη τον Dr Tonny Rizzuto
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Παιδιά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Πως είναι καλό να ανταποκριθεί ένας εκπαιδευτικός όταν του γίνει αποκάλυψη σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση πάνω στο άκουσμα της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού, από το ίδιο το παιδί
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Μην αφήσετε ένα παιδί να σας ορκιστεί για μυστικότητα προτού σας πει κάτι. Μπορεί να χρειαστεί να το αναφέρετε. • Προσπαθήστε να βρείτε ένα ουδέτερο περιβάλλον όπου μπορείτε να έχετε ήρεμη επαφή με το παιδί ,χωρίς διακοπές, εάν ένα παιδί ζητήσει να μιλήσει μαζί σας. • Μην οδηγείτε το παιδί στην αφήγησή του. Απλώς ακούστε και αφήστε το παιδί να εξηγήσει την κατάσταση με δικά του λόγια. Μην πιέζετε το παιδί για λεπτομέρειες. • Απαντήστε με ηρεμία και αλήθεια. Ακόμα κι αν η ιστορία που σας λέει το παιδί είναι δύσκολο να ακουστεί, είναι σημαντικό να μην δείχνετε αποτροπιασμό ή ένταση. • Μην κάνετε σχόλια για τον θύτη. Είναι συχνά κάποιος το παιδί αγαπά ή νιώθει κοντά του. • Διαβεβαιώστε τα παιδιά ότι δεν ευθύνονται. Τα παιδιά συχνά αισθάνονται ή τους λένε ότι φταίνε για τη δική τους κακοποίηση και ότι έφεραν «προβλήματα» στην οικογένεια. • Μην υποσχεθείτε στο παιδί ότι τα πράγματα θα βελτιωθούν αμέσως. Στην πραγματικότητα, τα πράγματα μπορεί να επιδεινωθούν προτού βελτιωθούν αλλά το να το μεταφέρουμε αυτό στο παιδί μπορεί να το κάνει να βιώσει περισσότερο άγχος. • Μην αντιμετωπίζετε τον θύτη. Αυτό μπορεί να προκαλέσει περισσότερη βλάβη στο παιδί.

- Ρωτήστε το παιδί εάν αισθάνεται ασφαλές να επιστρέψει στο σπίτι. Εάν δεν το κάνει, θεωρήστε το έκτακτη ανάγκη και να το χειριστείτε αμέσως επικοινωνώντας με τις Υπηρεσίες Προστασίας Παιδιών και το τοπικό Αστυνομικό Τμήμα. Μην πάρετε το παιδί μαζί σας! Οι απαραίτητες ενέργειες πρέπει να γίνονται από τον κατάλληλο οργανισμό.
- Σεβαστείτε την εμπιστοσύνη του παιδιού και περιορίστε τον αριθμό των ατόμων με τα οποία μοιράζεστε την πληροφορία. Το απόρρητο του παιδιού πρέπει να προστατεύεται.
- Εξηγήστε στο παιδί ότι πρέπει να πείτε και σε κάποιον άλλον για βοήθεια. Προσπαθήστε να αποσαφηνίσετε στο παιδί ότι και κάποιος άλλος μπορεί επίσης να χρειαστεί να μιλήσει μαζί του και να εξηγήσει τι ακριβώς συνέβη.
- Διαβεβαιώστε το παιδί ότι εσείς ή κάποιο άλλο μέλος του σχολικού προσωπικού θα είστε διαθέσιμοι για υποστήριξη όποτε είναι δυνατόν.
- Να θυμάστε ότι τα παιδιά που αποκαλύπτουν κακοποίηση συχνά φοβούνται ή/και ανησυχούν και θα χρειαστούν διαβεβαίωση, ενθάρρυνση και υποστήριξη κατά τις επόμενες εβδομάδες. Πρέπει να είστε στο θέση να παρέχετε αυτήν την υποστήριξη.

Αντίκτυπος

- Το χτίσιμο και η διατήρηση ενός ενεργού περιβάλλοντος που θα προασπίζεται τα δικαιώματα των παιδιών είτε προφυλάσσοντας τα παιδιά πριν συμβεί η κακοποίηση είτε διασφαλίζοντας την όσο το δυνατόν ταχύτερη ανίχνευση, επέμβαση και αναφορά περιστατικού σεξουαλικής κακοποίησης.

Παράγοντες επιτυχίας

- Η συνεργασία της εκπαιδευτικής κοινότητας με τις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων και την αστυνομία.

Περιορισμοί

- Η ταραχή που θα προκληθεί στους μαθητικούς κόλπους αν καταγγελθεί περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιού.
- Και αν η κακοποίηση συμβαίνει εντός του σχολείου; Και δη από προσωπικό του σχολείου;

Βιωσιμότητα

- Μπορεί να είναι βιώσιμη αν βάλουμε πέρα και πάνω από όλα την προστασία των παιδιών.

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

- Είναι μια πρακτική που μπορεί να αναπαραχθεί αρκεί να τηρηθούν τα πρωτόκολλα και οι διαδικασίες.

Στοιχεία επικοινωνίας

- http://www.childwelfare.gov/pubs/reslist/rl_dsp.cfm?rs_id=5&rate_chno=W-00082
- The NAIS Handbook on Child Safety, by Dr. Anthony P. Rizzuto and Dr. Cynthia CrossonTower

7 Clinical practice: recognizing child sexual abuse—what makes it so difficult?

Συγγραφείς

Thekla F. Vrolijk-Bosschaart, Sonja N. Brilleslijper-Kater, Marc A. Benninga, Ramón J. L. Lindauer and Arianne H. Teeuw

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> T.F. Vrolijk-Bosschaart collected information and conceptualized and drafted the initial manuscript. Arianne H., Sonja N. Brilleslijper-Kater, Marc A. Benninga, and Ramón J.L. Lindauer critically reviewed the manuscript.
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Παιδιά που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Τη δυσκολία να αναγνωρισθεί πότε και αν ένα παιδί έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά.
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Γίνεται προσπάθεια βελτίωσης της αναγνώρισης της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης συζητώντας: (1) τις δυσκολίες σχετικά με αυτό το θέμα και (2) τη διαγνωστική αξιολόγηση της ισχυριζόμενης παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, συνδυάζοντας τις πρακτικές κλινικές συστάσεις βάσει πρόσφατης έρευνας. Τα παιδιά περιορίζονται να αποκαλύψουν το τραυματικό γεγονός της σεξουαλικής κακοποίησης για διάφορους λόγους, όπως λόγω φόβου, ντροπής και διαφόρων γλωσσικών ή λεκτικών περιορισμών.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Περιγράψτε τη μεθοδολογική προσέγγιση βήμα προς βήμα, ώστε να μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητή και να αναπαραχθεί από άλλους (τα διάφορα πρακτικά βήματα μπορούν να αναφέρονται ως κουκκίδες, εάν είναι σχετικό) Καθορίστε το χρονικό πλαίσιο και το κόστος εφαρμογής, εάν υπάρχουν Περιγράψτε πώς η προσέγγιση ήταν συμμετοχική, συμπεριληπτική και χωρίς διακρίσεις
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Γιατί δυσκολευόμαστε να αναγνωρίσουμε την παιδική σεξουαλική κακοποίηση; <ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεν αποκαλύπτεται το γεγονός ✓ Μη συγκεκριμένη συμπτωματολογία ✓ Χρειάζονται εξετάσεις στην αναγεννητική περιοχή ✓ Χρειάζεται προσοχή στην εξέταση για την εύρεση σεξουαλικώς μεταδιδόμενων ασθενειών και που μπορούν να αποδοθούν

Although it has already been 40 years ago since Kempe unveiled the problem of CSA, it remains difficult for clinicians to recognize CSA. The lack of disclosures, a clear symptom pattern and often absence of specific indications for CSA make it more difficult to “diagnose” CSA. Adequate assessment of alleged CSA should be done multidisciplinary by experienced professionals and consists of the following:

1. Health-care professionals who care for children need to be aware on how child protective agencies and law enforcement are organized in their country and in case there are concerns about a child’s safety the appropriate authorities should be alarmed.
2. A thorough medical interview and child interview (parents and child separate) with special attention to a child’s development and behavior (problems), psychosocial situation and physical complaints, and the child’s trauma history and mental health.
3. Anogenital examination should be done in all cases of alleged CSA. The examination should be documented photo- or videographically. Recent research suggests that videography may be the preferred method.
4. NAAT on vaginal swabs or urine samples for chlamydia and gonorrhea, and vaginal cultures for *Trichomonas* are the preferred STI tests. Which sides to test (e.g., vaginal, oral, and/or anal) should not depend on patient symptoms or reported type of sexual contact.

8 Το σπίτι του παιδιού Κύπρου

Συγγραφείς

Διεθνή, ανθρωπιστικός κι ανεξάρτητος Οργανισμός “Hope For Children” CRC Policy Center
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας σε συνεργασία με συναρμόδιες Υπηρεσίες

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Λευκωσία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	 “Hope For Children” CRC Policy Center.
 Ομάδα Στόχου	Ανήλικα σεξουαλικά κακοποιημένα παιδιά και οι οικογενείς τους
 Γενικό Πλαίσιο	Επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση ΣΚ παιδιών κατά τη φάση της διερεύνησης
 Σκοπός: ΝΑ:	<ul style="list-style-type: none"> Διαχείριση περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης (παιδιά) σε ασφαλές και αξιοπρεπές περιβάλλον. Παροχή υποστήριξης στα μέλη της οικογένειας. Αποφυγή επανατραυματισμού του παιδιού κατά τη διάρκεια της διερεύνησης. Συντονισμός συνεργασίας αρμόδιων υπηρεσιών: αστυνομία, κοινωνικές υπηρεσίες, ιατρικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ψυχικής υγείας και εκπαιδευτικές υπηρεσίες
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Ασφαλές περιβάλλον προς το παιδί με ειδικά διαμορφωμένους χώρους. Επαγγελματίες (Κοινωνικοί Λειτουργοί υποδέχονται τους εξυπηρετούμενους , εξηγούν τις διαδικασίες .Παρέχουν κοινωνική στήριξη και αποκατάσταση). Εκπαιδευμένα μέλη της Αστυνομίας Κύπρου (με πολιτικά ρούχα) πραγματοποιούν τη δικανική συνέντευξη εξηγούν τη διαδικασία της οπτικογραφημένης κατάθεσης) ιατροί (εξετάζουν τα παιδιά φιλικό ιατρείο εντος του σπιτιού) - Ψυχολόγοι στηρίζουν το παιδί και την οικογένεια σε ειδικά διαμορφωμένα δωμάτια θεραπείας που είναι εξοπλισμένα με παιχνίδια, βιβλία και άλλα δημιουργικά υλικά που υποβοηθούν στην έκφραση. Εκπαιδευτικό υλικό: Εγχειρίδιο προς τους εκπαιδευτικούς για τη διαχείριση αναφοράς περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τριπτυχο προς γονείς

Αντίκτυπος

Στα ίδια τα ΣΚ παιδιά και στις οικογένειες τους. Ακολουθείται πρωτόκολλο και συνεργασία υπηρεσιών με πρόσωπα αναφοράς και διοχέτευση εγκυκλίων σε κάθε αρμόδιο φορέα. (σχολείο, κα).

Παράγοντες επιτυχίας

- Συνομολόγηση **Πρωτοκόλλου Συνεργασίας** μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και Οργανισμού HFC Hope For Children CRC Policy Center για διαχείριση περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών στο πλαίσιο λειτουργίας του Σπιτιού του Παιδιού
- Ευρωπαϊκή Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων **116111**
- ιστοσελίδα στο **«Ζήτα Βοήθεια»**
- Αστυνομία στο **1460**

Στοιχεία επικοινωνίας

info@foni.org.cy
<http://www.foni.org.cy/>

9 Sexual Abuse of Children with Disabilities: A National Snapshot

Συγγραφείς

Nancy Smith • Sandra Harrell Issue Brief

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Το Ινστιτούτο Δικαιοσύνης της Βέρα, που ιδρύθηκε το 1961, είναι ένας ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός εθνικός οργανισμός έρευνας και πολιτικής στις Ηνωμένες Πολιτείες.
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Παιδιά με αναπηρίες
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά με αναπηρίες βιώνουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πέσουν θύματα σεξουαλικής κακοποίησης από ότι τα παιδιά χωρίς αναπηρίες. • Ο κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης επιδεινώνεται και αυξάνεται λόγω δυναμικών που σχετίζονται με την αναπηρία και της διαρκούς υποστήριξης που λαμβάνουν αυτά τα άτομα. • Η ύπαρξη έλλειψης πρωτογενών προσπάθειών πρόληψης με στόχο την πρόληψη συμβάντων σεξουαλικής κακοποίησης σε παιδιά με αναπηρίες. • Τα παιδιά με αναπηρία που βιώνουν σεξουαλική κακοποίηση είναι λιγότερο πιθανό να λάβουν την υποστήριξη και τις υπηρεσίες που χρειάζονται για να επουλώσουν τις πληγές τους και αναζητούν δικαιοσύνη.
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Η εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός για τον τερματισμό της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με αναπηρίες θα πρέπει να εστιάσει στους ακόλουθους βασικούς τομείς: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών ✓ Ευαισθητοποίηση του κοινού ✓ Έρευνα ✓ Χρηματοδότηση ✓ Δημόσια πολιτική και νομοθεσία ✓ Προσπάθειες πρόληψης ✓ Υπεράσπιση θυμάτων, υπηρεσίες και υποστήριξη ✓ Αντιδράσεις ποινικής δικαιοσύνης
 Σχετικοί πόροι	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεντεύξεις, Στρογγυλά Τραπέζια Συζήτησης

**Στοιχεία
επικοινωνίας**

- For more information on the Center on Victimization and Safety, please contact cvs@vera.org or (212)
- 334-1300.

10 The B.C. Handbook for Action on Child Abuse and Neglect, for service providers, 2017

**Συγγραφείς
British Columbia**

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Βρετανική Κολομβία, δυτική επαρχία του Καναδά
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Ανάπτυξης Παιδιού και Οικογένειας • Νόμιμες- Εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες για τους ιθαγενείς • Αστυνομία • Κοινωνικές Υπηρεσίες
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Παιδιά και Έφηβοι/Νέοι
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, στην οποία ο Καναδάς είναι υπογράφων, απαιτεί να παρέχουμε ειδική προστασία και βοήθεια σε παιδιά και νέους για να μπορέσουν να φτάσουν το πλήρες δυναμικό ως ενήλικες. Ενώ οι γονείς είναι κυρίως υπεύθυνοι για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού ή των νέων, η κυβέρνηση και η κοινότητα έχουν επίσης σημαντικό ρόλο να παίξουν στην προστασία των παιδιών και της νεολαίας. Για παράδειγμα, το άρθρο 19 της Σύμβασης απαιτεί η κυβέρνηση να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των παιδιών και των νέων από πιθανή κακοποίηση και παραμέληση ενώ βρίσκονται υπό τη φροντίδα του γονέα ή του νόμιμου κηδεμόνα.
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή πληροφοριών σχετικά με την αναγνώριση και την αναφορά παιδικής παραμέλησης και κακοποίησης • Παροχή μιας ανασκόπησης της σχετικής νομοθεσίας και των κυβερνητικών πολιτικών • Αποσαφήνιση ρόλων και διαμοιρασμός αρμοδιοτήτων των παρεχόμενων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης και της ευθύνης τους να ανταποκριθούν σε ένα ύποπτο περιστατικό παιδικής παραμέλησης και κακοποίησης

- Διασφάλιση ότι η ανταπόκριση σε ένα ύποπτο περιστατικό παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης στη Βρετανική Κολομβία είναι αποτελεσματικό, συνεπές και με ευαισθησία στις ανάγκες παιδιών και εφήβων

Μεθοδολογική προσέγγιση

- Ορισμός παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης
- Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού
- Η διαδικασία της έρευνας
- Ο ρόλος της αστυνομίας
- Η διαδικασία της έρευνας σε επίπεδο εγκληματικής ενέργειας
- Διευθέτηση ιατρικών/ ιατροδικαστικών αποδεικτικών στοιχείων
- Υπηρεσία υποστήριξης θυμάτων
- Πιθανές ενδείξεις σεξουαλικής κακοποίησης (physical/behavioral indicators)
- Κατάλληλη ανταπόκριση απέναντι σε ένα θύμα σεξουαλικής κακοποίησης ή παρενόχλησης

Αντίκτυπος

- Θετικός αντίκτυπος στην ομάδα στόχο (παιδιά / έφηβοι/νέοι)

Παράγοντες επιτυχίας

- Νομοθετικό πλαίσιο
- Αρχές
- Πρωτόκολλα (α) μεταξύ των συνεργαζόμενων Οργανισμών (β) και καθοδηγητικές αρχές μέσα στους κόλπους των ίδιων των Οργανισμών

Βιωσιμότητα

- Η πρακτική θεωρείται βιώσιμη πρακτικά, θεσμικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

- Θα μπορούσε να αναπαραχθεί και σε διεθνές επίπεδο

Στοιχεία επικοινωνίας

- <http://www2.gov.bc.ca/gov/content/safety/public-safety/protecting-children/reporting-child-abuse>
- Phone 1 800 663-9122 at any time of the day or night
- <http://www2.gov.bc.ca/assets/gov/family-and-social-supports/services-supports-for-parents-with-young-children/reporting-monitoring/04-accountability/04-5-delegated-child-family-service-agencies/agency-list.pdf>

11 The Oregon Department of Human Services: Child Welfare Practices for Cases with Child Sexual Abuse

Συγγραφείς

Oregon Department of Human Services – Children, Adults and Families Division Office of Safety & Permanency for Children – Child Protective Services Program 500 Summer Street NE, Salem, Oregon 97301

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Oregon, Η.Π.Α.
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Οι κατευθυντήριες γραμμές αναπτύχθηκαν από τους: Karen Gibbs, DHS (Department of Human Services) Child Protective Services Consultant, and Skylar Kendoll, DHS CPS caseworker, with considerable assistance from the following individuals: Kim Goldstien – CARES NW Interviewer Katie Gotch – Multnomah County Department of Community Justice, Clinical Coordinator Kim Jacobowitz – CARES NW Family Support Team Cory Jewell-Jensen – Center for Behavioral Intervention (Sex Offender Treatment) Dawn Montgomery – CPS Supervisor (Retired) Keith Ovelmen – Cordero Janus Youth (Adolescent Sex Offender Treatment) Judith Swanson – Multnomah County District Attorney
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά και οι οικογένειές τους.
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Τα παιδιά και η παιδική σεξουαλική κακοποίηση Οικογενειακή σεξουαλική κακοποίηση Threat of harm sexual abuse Σχεδιασμός αντιμετώπισης της κάθε περίπτωσης και πηγές
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Σκοπός αυτών των κατευθυντήριων γραμμών είναι να προσφέρουν στα εμπλεκόμενα μέρη τις βέλτιστες καλές πρακτικές για την αξιολόγηση, παρέμβαση και προγραμματισμός καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής παιδιών που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Πρακτικές συμβουλές κατά τη διαδικασία της συνέντευξης ενός παιδιού που έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά. Τί πρέπει και τί δεν πρέπει να κάνουμε. (σελ.28- 37)
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Κατανοώντας την τραυματική εμπειρία της σεξουαλικής κακοποίησης ενός παιδιού: α)τραυματική σεξουαλικοποίηση β)αίσθημα προδοσίας γ) αίσθημα αβοηθητότητας δ) στιγματισμός ε)οι κατάλληλες υπηρεσίες να

μπορέσουν να ελαχιστοποιήσουν τον τραύμα και τις μακροπρόθεσμές του επιδράσεις.

Αντίκτυπος

- Η κατανόηση της πολυπλοκότητας της κακοποίησης για τα παιδιά αποτελεί πρόκληση για τον καθένα. Χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που παρέχονται σχετικά με το τραύμα, τη θυματοποίηση, τη διαδικασία αποκάλυψης, τη συναισθηματική ασφάλεια και την επιτακτική ανάγκη αξιολόγησης και θεραπείας θα βελτιωθεί η ικανότητα των ατόμων που εργάζονται μαζί με το κακοποιημένο παιδί και την οικογένειά του να τους υποστηρίξουν καλύτερα.

Παράγοντες επιτυχίας

- Σεβασμός στο θύμα
- Συνεργασία των φορέων μεταξύ τους
- Επικοινωνία με την οικογένεια

Περιορισμοί

- Το θύμα να αναιρέσει το τραυματικό γεγονός της σεξουαλικής κακοποίησης (recantation)

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

- Θα ήταν εφικτό οι πρακτικές που αναφέρονται στη συγκεκριμένη πηγή να εφαρμοστούν και σε διεθνές επίπεδο.

Στοιχεία επικοινωνίας

- <http://www.atsa.com/sexual-abuse-public-health-problem>
- Curry Child Advocacy Team Inc. P.O. Box 746 Gold Beach, OR 97444 Phone (541) 247-6074 Fax (541) 247-9595

12 Καμπάνια «ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ» του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον τερματισμό της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Τίτλος εκπαιδευτικού προγράμματος: «Ο Κανόνας των εσωρούχων»

Συγγραφείς

Έλενα Ράπτη, Γιώργος Νικολαΐδης, Σοφία Κουσίδου, Ελένη Σαμολαδά, Θάλεια Μποτέλη, Αλεξάνδρα Μαυρίδου

Page | 39

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
Ομάδα Στόχου	Παιδιά (Νήπια, Α΄ Β΄ Γ΄ Δ΄ Δημοτικού) , οικογένειες, κηδεμόνες, εκπαιδευτική κοινότητα, κοινωνία γενικότερα
Γενικό Πλαίσιο	Πρόληψη και καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών, καθώς και η προστασία των δικαιωμάτων τους
Σκοπός	Οι γονείς να εξηγήσουν στα παιδιά τους ποια είναι εκείνα τα σημεία του σώματος στα οποία δεν πρέπει οι άλλοι να επιχειρήσουν να τα αγγίξουν, πώς πρέπει να αντιδράσουν τα παιδιά και πού να στραφούν για βοήθεια
Μεθοδολογική προσέγγιση	Τα εργαλεία είναι: 1. Το τηλεοπτικό σποτ 30΄ «Κίκο και το Χέρι» 2. Το παιδικό παραμύθι «Κίκο και το Χέρι» 3. Το ενημερωτικό έντυπο για ενήλικες «Ο Κανόνας των Εσωρούχων» 4. Το φυλλάδιο «7 τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας» 5. Η ιστορία κινουμένων σχεδίων με τίτλο «Το Μυστικό της Νίκης» 3D 6. Η δεύτερη ιστορία κινουμένων σχεδίων «Το Μυστικό της Νίκης 2 - Η περιπέτεια του Βίκτωρα» 7. Αφίσες και banners
Στοιχεία επικοινωνίας	ιστοσελίδα: www.underwearrule.org www.coe.int/oneinfive facebook.com/oneinfivegreece twitter.com/oneinfivegreece www.hellenicparliament.gr & www.hellenicparliament.gr/en facebook.com/EnaStaPente

13 Ενδεικτική Έρευνα Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης / Παρενόχλησης Ατομών Με Νοητική Αναπηρία Σε ΜΚΟ Που Εξυπηρετούν Ατομα Με ΝΑ

Συγγραφείς

Μαρίνα Παγιάτσου Ελένη Δημητρίου Μάρω Ριαλά

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Κύπρος
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> ΜΚΟ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Τι σημαίνει σεξουαλική κακοποίηση Κοινωνικά στερεότυπα και αντιλήψεις Γιατί τα ανήλικα παιδιά και άτομα με αναπηρίες θεωρούνται ευάλωτες ομάδες Τι στοιχεία υπάρχουν (ποια η έκταση του προβλήματος) Τι προκύπτει από ενδεικτική παγκύπρια έρευνα σε ΜΚΟ που εξυπηρετούν Άτομα με Νοητική Αναπηρία (ΑμεΝΑ) Αναγκαιότητα ενημέρωσης & σεξουαλικής αγωγής Προτάσεις για σχεδιασμό προγραμμάτων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και πρόληψης τη κακοποίησης
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσίαση PowePoint ενδεικτικής έρευνας περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης αμΝΑ στην Κύπρο
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοτική έρευνα
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Προτάσεις έρευνας για Σεμινάρια και προγράμματα ευαισθητοποίησης και αντιμετώπισης των περιστατικών σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης ΑμεΝΑ Ενημέρωση των ίδιων των ατόμων για τα δικαιώματά του Πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού και εκπαιδευτών για να εξυπηρετούν τα ΑμεΝΑ Εξειδικευμένο προσωπικό που να ενημερώνει γονείς και ΑμεΝΑ για θέματα σεξουαλικής κακοποίησης Συνεργασία οικογένειας, δομών και Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας Εξειδίκευση προσωπικού στις ΥΚΕ και στην Αστυνομία Άσκηση των σεξουαλικών δικαιωμάτων των ΑμεΝΑ

14 Ενδεικτική Έρευνα Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης / Παρενοχλήσης Ατομών Με Νοητική Αναπηρία Σε Μκο Που Εξυπηρετούν Αμενα

Συγγραφείς
Μαρίνα Παγιάτσου
Ελένη Δημητρίου
Μάρω Ριαλά

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Κύπρος Λεμεσός Λευκωσία Λάρνακα Αμμόχωστος Πάφος
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	Φροντιστής , Θεραπευτής , Ιδρυματικός λειτουργός, Διευθυντικό προσωπικό .Ιδρύματα, κέντρα ημέρας, θεραπευτικά κέντρα και σπίτια στην κοινότητα εγγεγραμμένα στο μητρώο της ΕΠΝΚΑ
 Ομάδα Στόχου: Ατομα με νοητική	Ατομα με νοητική αναπηρία, ηλικίας 16-20 ετών και 21+, άνδρες και γυναίκες
 Γενικό Πλαίσιο:	Υπάρχουν κοινωνικά στερεότυπα και αντιλήψεις Δεν έχει γίνει καταγραφή στοιχείων για ΣΚ οποιασδήποτε ηλικίας , ούτε ως ξεχωριστή κατηγορία, ούτε από την αστυνομία , ούτε από το Σύνδεσμο για την Πρόληψη και καταπολέμηση της Βίας στην οικογενεια Δεν έχουν καταγραφή από ιδρύματα/ΜΚΟ/συνδέσμους ή λοιπές δομές που εξυπηρετούν ΑμεΝΑ
 Σκοπός /Στόχος	Να διερευνηθεί και να καταγραφεί η έκταση του προβλήματος - των περιστατικών μέσω των υπηρεσιών που εξυπηρετούν ΑμεΝΑ καθώς και οι ενέργειες αντιμετώπισης των περιστατικών Να επιτευχθεί ενημέρωση και εκπαίδευση των επαγγελματιών και διασύνδεση με την κοινότητα
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Παγκύπρια έρευνα: Λεμεσός ,Λευκωσία ,Λάρνακα ,Αμμόχωστος Πάφος

Ερωτηματολόγιο με κλειστού τύπου ερωτήσεις απευθύνθηκε σε 267 επαγγελματίες διαφόρων αρμοδιοτήτων :Φροντιστής Θεραπευτής ,Ιδρυματικός λειτουργός ,Διευθυντικό προσωπικό

Οι ερωτήσεις αφορούσαν: τη γνώση περιστατικών κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας των επαγγελματιών, το χρονικό διάστημα που συνέβη το περιστατικό , την προέλευση του θύτη, την προέλευση της ενημέρωσης και τις ενέργειες που έγιναν, πως αντιμετωπίστηκε, την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης του προσωπικού , προτάσεις επαγγελματιών, προτάσεις για σχεδιασμό προγραμμάτων

 **Αποτελέσματα
Αντιμετώπιση**

Εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των επαγγελματιών που ασχολούνται με ΑμεΝΑ σε θέματα σεξουαλικότητας και σεξουαλικής κακοποίησης

- Ενημέρωση για την υφιστάμενη νομοθεσία και τις διαδικασίες
- Προώθηση προγραμμάτων ενημέρωσης
- Προγράμματα αναγνώρισης και αντιμετώπισης του στίγματος και της προκατάληψης σχετικά με τα ΑμεΝΑ
- Πρόσβαση σε υπηρεσίες στήριξης
- Αναγνώριση των νομικών τους δικαιωμάτων
- Αύξηση της συμμετοχής των ΑμεΝΑ στην κοινότητα
- Εισαγωγή προγραμμάτων για σεξουαλική διαπαιδαγώγηση βάση των αναγκών και του σταδίου ανάπτυξης του κάθε ατόμου
- Ενδυνάμωση των ΑμεΝΑ ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν την κακοποίηση/παρενόχληση
- Μείωση της εξάρτησης των ΑμεΝΑ από τους φροντιστές τους (γονείς & επαγγελματίες

 Αντίκτυπος

Να αναγνωρίζουν τα δικαιώματά τους , να εκπαιδευτούν μέσω προγραμμάτων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης ,να συμμετέχουν ενεργά στην κοινότητα, να έχουν τη δυνατότητα να είναι πιο ανεξάρτητα από τους φροντιστές

 Περιορισμοί

Περιορισμοί έρευνας

- Οι απαντήσεις μπορεί να αφορούν τα ίδια άτομα/ίδιο αριθμό ατόμων που εξυπηρετούνται από κοινού από τους ίδιους επαγγελματίες
- Τα ιδρύματα/κέντρα/ΜΚΟ δεν τηρούν αρχεία ώστε να μπορούν να ενημερώνουν άμεσα πόσα περιστατικά χειρίζονται ετησίως
- Δεν έχει προηγηθεί καταγραφή των αντιλήψεων των επαγγελματιών για το τι ακριβώς εκλαμβάνουν ως σεξουαλική κακοποίηση
- Κίνδυνος έκθεσης της δομής ή των επαγγελματιών

 Βιωσιμότητα

Προτάσεις για σχεδιασμό προγραμμάτων:

- Να ενταχθούν τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής στον Εθνικό σχεδιασμό πρόληψης κακοποίησης των ανηλίκων και ενηλίκων ατόμων με ΝΑ
- Να υπάρξει ενημέρωση και σεξουαλική αγωγή όλων των εμπλεκομένων
- Να διαμορφωθούν συνθήκες για πρόσβαση στις υπηρεσίες
- Να στελεχωθούν οι υπηρεσίες με προσωπικό (διαμεσολαβητές και συνηγόρους των ατόμων)

Στοιχεία επικοινωνίας

Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία

T: 22871333 F: 22429544

W: www.cpmental.com.cy

Συντονιστική Υπηρεσία Έγκαιρης Παιδικής Παρέμβασης

Λευκωσία: 99540406 & 22871325

Λεμεσός/Πάφος: 99540408 & 25396699

Λάρνακα/Παραλίμνι: 99540407 & 24813010

E: earlyintervention@cytanet.com.cy

15 Οδηγός Εφαρμογής του Πρωτοκόλλου Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης κακοποίησης - παραμέλησης παιδιών για Επαγγελματίες

Συγγραφείς

Γυφτοπούλου Αγγελική, Κυριάκου Κατερίνα,
Σταμάτη Δάφνη, Νικολαΐδης Γιώργος

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Ελλάδα
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	 Υπουργείο υγείας www.europa.eu www.ygeia-pronoia.gr Υπουργείο υγείας www.europa.eu www.ygeia-pronoia.gr
	Φορέας Υλοποίησης Πράξης Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού , Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Κέντρο για τη Μελέτη και Πρόληψη της Κακοποίησης και Παραμέλησης των Παιδιών
 Ομάδα Στόχου :	Επαγγελματίες των τομέων υγείας, ψυχικής υγείας, πρόνοιας, παιδείας, δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης Ενδεικτικά ιατροί, νοσηλευτές, παιδοψυχίατροι, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, ειδικούς παιδαγωγούς, δικηγόρους, εισαγγελείς και αστυνομικούς
 Γενικό Πλαίσιο :	Υπάρχει : <ul style="list-style-type: none"> • απουσία μιας ενιαίας μεθοδολογίας σε ζητήματα διάγνωσης, διερεύνησης και διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης μεταξύ των διαφορετικών ειδικοτήτων και φορέων, • απουσία συντονισμού των επαγγελματιών που εμπλέκονται σε τέτοια περιστατικά, ώστε να υπάρχουν σαφείς ρόλοι σε κάθε στάδιο και να αποφεύγονται επαναλήψεις που τελικώς τραυματίζουν δευτερογενώς το παιδί • δεν υπάρχει επαρκής και υποχρεωτική ενημέρωση ή εκπαίδευση των επαγγελματιών, προκειμένου να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν μια πιθανή κακοποίηση ή παραμέληση, • δεν υπάρχει επαρκής και υποχρεωτική ενημέρωση ή εκπαίδευση των επαγγελματιών να προσεγγίσουν το παιδί-θύμα με τον σωστότερο τρόπο

Σκοπός/Στοχος :

- εκπαίδευση Επαγγελματιών όλων των ειδικοτήτων που καλούνται να ανταποκριθούν σε περιστατικά κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών
- αποσαφήνιση ρόλων , καθηκόντων , ευθυνών υπηρεσιών κα
- εκπαίδευση των επαγγελματιών σχετικά με τον τρόπο διάγνωσης, διαχείρισης και διερεύνησης περιστατικών Κ& Π
- παροχή κατευθυντήριων γραμμών και αναλυτικών πληροφοριών για κάθε βήμα παρέμβασης
- Παροχή οδηγιών & επιστημονικών γνώσεων προς τον επαγγελματία για τη σωστή διαχείριση των περιστατικών
- εξοικείωση με τη βασική ορολογία που χρησιμοποιείται διεθνώς και στο ελληνικό νομικό σύστημα για τα ζητήματα της κακοποίησης και παραμέλησης
- παροχή πληροφοριών σχετικά με την αναφορά πιθανής κακοποίησης και παραμέλησης παιδιού
- σύνοψη σχετικών νόμων και κυβερνητικών πολιτικών που ισχύουν σήμερα σχετικά με τις δεσμεύσεις της χώρας μας από διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις για την προστασία των παιδιών, την τιμωρία των δραστών, την υποχρέωση πολιτών και επαγγελματιών για αναφορά περιστατικών κακοποίησης ή παραμέλησης παιδιών
- αναγκαιότητα ύπαρξης διεπιστημονικής ομάδας/ προσέγγισης για την αποφυγή της θυματοποίησης
- αποτελεσματική προστασίας και ανταπόκριση από μέρους των αρχών, υπηρεσιών και επαγγελματιών σε μια πιθανή ή αποδεδειγμένη παιδική Κ&Π σύμφωνα με το συμφέρον του παιδιού και τις ανάγκες του

Αποτελέσματα:

- Εργαλειοθηκη τον επαγγελματία που καλείται να
- ανταποκριθεί σε περιστατικά κακοποίησης ή παραμέλησης παιδιών:
- Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κ & Π Παιδιών
- Οδηγός Εφαρμογής Πρωτοκόλλου Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών
- Ευρετήριο Ισχύουσας Νομοθεσίας για την Κακοποίηση και Παραμέληση Παιδιών
- Ενημερωτικό Φυλλάδιο για τις «Βήμα προς Βήμα» Ενέργειες των Επαγγελματιών σε Περιστατικά Κακοποίησης - Παραμέλησης Παιδιών
- Εθνικό Ευρετήριο Οργανισμών και Υπηρεσιών Διαχείρισης Περιστατικών Κακοποίησης και διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://esa-kapa-p.gr>)

Παράγοντες επιτυχίας

- Λήψη ιστορικού από παδί, γονείς /φροντιστές/εκπαιδευτικούς κα από όλες τις εμπλεκόμενες ειδικότητες
- τρόπος συνέντευξης, τεχνικές ,χρήση εργαλείων , χρήση γλώσσας
- τύποι ερωτήσεων προς το παιδί, γονείς κα

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης, Διαχείρισης ΚαΠα-Π & Εθνικό Σύστημα Αναφοράς ΚαΠα-Π

**Στοιχεία
επικοινωνίας:**

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού
Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας
Κέντρο για τη Μελέτη και την Πρόληψη της Κακοποίησης & Παραμέλησης των
Παιδιών
Διευθυντής: Γ. Νικολαΐδης, MD, MA, MSc, PhD
Φωκίδος 7, 11526 Αθήνα
τηλ.: 2107715791,
fax: 2107793648
e-mail: ich_dos@otenet.gr | www.ich-mhsw.gr

16 Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών

Συγγραφείς

Γυφτοπούλου Αγγελική, Κυριάκου Κατερίνα,
Σταμάτη Δάφνη, Νικολαΐδης Γιώργος

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	ΕΛΛΑΔΑ
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<p>Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας Κέντρο για τη Μελέτη και την Πρόληψη της Κακοποίησης & Παραμέλησης των Παιδιών</p>
 Ομάδα Στόχου	Απευθύνεται σε όλους τους επαγγελματίες των τομέων υγείας, ψυχικής υγείας, πρόνοιας, παιδείας, δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης, όπως ενδεικτικά τους ιατρούς, νοσηλευτές, παιδοψυχίατρους, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, ειδικούς παιδαγωγούς, δικηγόρους, εισαγγελείς και αστυνομικούς.
 Γενικό Πλαίσιο	Η ανάγκη σχεδιασμού μιας ενιαίας διεπιστημονικής προσέγγισης ,μέσω της οποίας θα παρέχονται κατευθυντήριες γραμμές στους επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με παιδιά ή ασχολούνται ειδικά με παιδική θυματοποίηση ή ενδοοικογενειακή βία.
 Σκοπός/στοχος	<p>Στόχος είναι</p> <ul style="list-style-type: none"> - να ελαχιστοποιηθεί το δευτερογενές τραύμα που είναι συνυφασμένο με τα στάδια της διερεύνησης ή και της νομικής παρέμβασης – -να θεσπιστεί μια διαδικασία η οποία θα εξασφαλίζει την προστασία και την ευημερία των παιδιών -Να επιτευχθεί ενημέρωση και εκπαίδευση των εμπλεκόμενων επαγγελματιών καθώς και η συνεργασία μεταξύ τους - να συμβάλλει στην εξοικείωση των επαγγελματιών με τη βασική ορολογία που χρησιμοποιείται διεθνώς και στο ελληνικό νομικό σύστημα για τα ζητήματα κακοποίησης και παραμέλησης -να παραθέτει τους δείκτες εκείνους που μαρτυρούν πιθανή ύπαρξη κακοποίησης ή παραμέλησης - να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αναφορά πιθανής κακοποίησης και παραμέλησης παιδιού -να προσφέρει μια σύνοψη των σχετικών νόμων και κυβερνητικών πολιτικών

που ισχύουν σήμερα σχετικά με τις δεσμεύσεις της χώρας μας από διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις για την προστασία των παιδιών,

- την τιμωρία των δραστών
- την υποχρέωση των πολιτών
- των επαγγελματιών να αναφέρουν περιστατικά κακοποίησης ή παραμέλησης παιδιών

-να αποσαφηνίζει τους ρόλους, τα καθήκοντα και τις ευθύνες των επαγγελματιών ,των υπηρεσιών από τη στιγμή της υποψίας μέχρι τη νομική παρέμβαση,

- να εξασφαλίζει ένα αποτελεσματικό πλέγμα προστασίας και ανταπόκρισης από μέρους των αρχών, υπηρεσιών και επαγγελματιών σε μια πιθανή ή αποδεδειγμένη κακοποίηση και παραμέληση παιδιού, το οποίο θα είναι σύμφωνο με το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού και τις ανάγκες του

Μεθοδολογική προσέγγιση

Διαδικασία που ακολουθεί ένας επαγγελματίας στην περίπτωση υποψίας , αναφοράς στις αρχές και στην αρμόδια εισαγγελία , αλλά και την θεραπευτική προσέγγιση όταν δεν φτάνει στην αναφορά του περιστατικού .Συνεργασία με οικογένεια και τις αντίστοιχες ανά φορέα ειδικότητες

ο επαγγελματίας πρέπει να αναφέρει το περιστατικό στην εισαγγελία ή την αστυνομία

- ενημέρωση γονέων και συνεργασία μαζί τους
- εξέταση του περιστατικού από την κάθε ειδικότητα

Αν κατά τη φάση της ανίχνευσης ο επαγγελματίας διαπιστώσει ότι το παιδί διατρέχει κίνδυνο επαναθυματοποίησης, αναφέρει το περιστατικό στις αρμόδιες αρχές

Αν το παιδί δεν διατρέχει κίνδυνο επαναθυματοποίησης και έχει διασφαλιστεί η απόλυτη συνεργασία των γονέων/φροντιστών **τότε ο επαγγελματίας μπορεί να συνεχίσει την παρακολούθηση του περιστατικού με σκοπό τη θεραπευτική αντιμετώπιση, χωρίς να γίνει αναφορά στις αρχές**

Σε περίπτωση που γίνεται αναφορά του περιστατικού στην αρμόδια εισαγγελία ξεκινάει η ποινική διαδικασία

Ανεξάρτητα από την προετοιμασία του παιδιού-θύματος για κατάθεση στον ανακριτή, **ακολουθεί η πραγματογνωμοσύνη**. Διατάσσει κοινωνική έρευνα .Ο επαγγελματίας με εντολή του ανακριτή πλέον καλείται να διερευνήσει τι έχει συμβεί συντάσσοντας γραπτή έκθεση

6.Απαραίτητη η γνωμάτευση

- του ιατροδικαστή, αν το έγκλημα διαπράχθηκε εντός 72 ωρών
- του παιδοψυχιάτρου
- ή και του ψυχολόγου
- του κοινωνικού λειτουργού

Αποτελέσματα

Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών

- Οδηγός Εφαρμογής Πρωτοκόλλου Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών
- Ευρετήριο Ισχύουσας Νομοθεσίας για την Κακοποίηση και Παραμέληση Παιδιών
- Ενημερωτικό Φυλλάδιο για τις «Βήμα προς Βήμα» Ενέργειες των Επαγγελματιών σε Περιστατικά Κακοποίησης - Παραμέλησης Παιδιών

- Εθνικό Ευρετήριο Οργανισμών και Υπηρεσιών Διαχείρισης Περιστατικών Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών (διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://esa-kapa-p.gr>)
- Ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών

Παράγοντες επιτυχίας

- Τρόπος λήψης ιστορικού από την εκάστοτε ειδικότητα
- Ιατρικές εξετάσεις , σωματική εξέταση, εκτίμηση του κινδύνου που διατρέχει το παιδί (ύπαρξη ή όχι απειλής) απόφαση αναφοράς ανά περίπτωση
- Γνώση των υπηρεσιών αναφοράς, γνώση των νομικών κανόνων που ρυθμίζουν την επαγγελματική εχεμύθεια, την νομική παρέμβαση μετά την αναφορά , ξεκάθαροι ρόλοι και υποχρεώσεις των επαγγελματιών , χρόνος εξέτασης του παιδιού, περιβάλλον, γλώσσα , ύφος προσέγγισης , τύποι ερωτήσεων, αριθμός συνεντεύξεων ...

1. βελτίωση θεσμικού πλαισίου για το παιδί-θύμα:

- Θεσμοθέτηση ειδικής διαδικασίας όσον αφορά τα ανήλικα θύματα κακοποίησης ή παραμέλησης, η οποία θα περιλαμβάνει:
 - ◆ ψυχολογική, οικονομική, νομική και κοινωνική υποστήριξη του θύματος
 - ◆ ενημέρωση και προετοιμασία του παιδιού για τις εξελίξεις στην ποινική διαδικασία
 - ◆ προετοιμασία του παιδιού ειδικά για τη διαδικασία εξέτασης (για κάθε τύπο κακοποίησης), δηλαδή πραγματογνωμοσύνης, ανάκρισης ή εξέτασης ως μάρτυρα

2. βελτίωση θεσμικού πλαισίου για τους επαγγελματίες

- Θεσμική κατοχύρωση και περιγραφή της υποχρέωσης αναφοράς από επαγγελματίες που εργάζονται με και για τα παιδιά με παράλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη υποβολής ή εκ προθέσεως παράλειψης αναφοράς
- Νομική ασυλία του επαγγελματία που κάνει την αναφορά
- Κυρώσεις για τις περιπτώσεις που υποβάλλονται κακόβουλες ή από κερδοσκοπία αναφορές
- Η ενοποίηση των δύο διακριτών μορφών πραγματογνωμοσύνης προς αποφυγή πολλαπλών εξετάσεων του ανήλικου θύματος
- Η εκπαίδευση του επαγγελματία-εξεταστή στα θέματα της παιδικής θυματοποίησης, στη διαδικασία που ακολουθεί ένα παιδί για να αποκαλύψει την κακοποίησή του, καθώς και στους παράγοντες που το αποτρέπουν από το να το κάνει

3. βελτίωση θεσμικού πλαισίου για τους οικείους του θύματος:

- Η υπόθαλψη να μη μένει ατιμώρητη, αν ο υπαίτιος την τέλεσε υπέρ κάποιου οικείου του
- να τιμωρείται η μη αναφορά ακόμη κι όταν ο δράστης είναι οικείος του δυνάμει καταγγέλλοντος
- τα μέλη της οικογένειας να είναι υποχρεωμένοι να καταθέσουν

Αναπαραγωγή και αναβάθμιση

Οδηγός Εφαρμογής του Πρωτοκόλλου Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης κακοποίησης - παραμέλησης παιδιών **για Επαγγελματίες**
Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης Παιδιών

**Στοιχεία
επικοινωνίας**

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας
Κέντρο για τη Μελέτη και την Πρόληψη της Κακοποίησης & Παραμέλησης των Παιδιών
Διευθυντής: **Γ. Νικολαΐδης, MD, MA, MSc, PhD**
Φωκίδος 7, 11526 Αθήνα
τηλ.: 2107715791, fax: 2107793648
e-mail: ich_dos@otenet.gr | www.ich-mhsw.gr

17 Breaking the silence together - Σπάμε τη σιωπή μαζί. Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στη σχολική κοινότητα

Ημερομηνία

Ημερομηνία Έναρξης:

Πέμ, 01/09/2016

Ημερομηνία Λήξης:

Πέμ, 31/01/2019

Συγγραφείς

**Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού-
Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας**

Στοιχείο

Κατευθυντήριες ερωτήσεις

**Γεωγραφική
κάλυψη**

Δημοτικά σχολεία στην Ισπανία, την Αυστρία και την Πολωνία

**Εμπλεκόμενοι και
ενδιαφερόμενα
μέρη**

Ίδρυμα «Vicki Bernadet», με έδρα τη Βαρκελώνη της Ισπανίας
Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση Hazissa με έδρα το Graz της Αυστρίας,
Ένωση Διευθυντών/-τριών Σχολείων στην Ευρώπη («European
School Heads Association») με έδρα την Ουτρέχτη της Ολλανδίας
και
Ίδρυμα «Empowering Children» με έδρα τη Βαρσοβία της Πολωνίας
Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της
Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ομάδα Στόχου

Μαθητές δημοτικών σχολείων, γονείς, δασκάλους και καθηγητές

Σκοπός

Στόχος : η αξιοποίηση του προγράμματος για την προώθηση ανάλογων δράσεων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

**Μεθοδολογική
προσέγγιση**

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε πιλοτικά σε έξι δημοτικά σχολεία στην Ισπανία, την Αυστρία και την Πολωνία. Η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας ανέλαβε τον ποιοτικό έλεγχο όλου του Έργου και τη βιβλιογραφική έρευνα για καλές πρακτικές προγραμμάτων πρόληψης σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που έχουν εφαρμοστεί σε χώρες της Ευρώπης.

Αποτελέσματα

Πρόγραμμα πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης μαθητών/-τριών

Σχετικοί πόροι

Εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευτικούς και ενημερωτικό υλικό ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών, γονέων και παιδιών, αλλά και της κοινότητας
προτάσεις για δράσεις μέσα στην τάξη ή και την οικογένεια

Στοιχεία επικοινωνίας

18 Relationships, sexual health and Parenthood resource for Young People with Autism Spectrum Disorder

Συγγραφείς

Adrienne Hannah, The Training Co-operative Carol Cutler, Principal Teacher, East Renfrewshire Mary Johnston, Principal Teacher, East Renfrewshire

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Ευρωπαϊκή Ένωση
 Ομάδα Στόχου	Εξειδικευμένο προσωπικό που εργάζεται με εφήβους και νέους με ΔΑΦ
 Γενικό Πλαίσιο	Καλές Πρακτικές για Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, Φροντίδα Σώματος, Σωματική Ασφάλεια εφήβων και νέων με ΔΑΦ
 Σκοπός	Ενημέρωση και εκπαίδευση επαγγελματιών σε καλές πρακτικές και υλικό για Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση νέων με ΔΑΦ
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Οπτικοποιημένο υλικό, βιωματική μάθηση μέσω σεναρίων και παιχνιδιών ρόλων, Κοινωνικές Ιστορίες
 Αποτελέσματα	Έχει εφαρμοστεί σε διάφορους οργανισμούς με καλά αποτελέσματα
 Στοιχεία επικοινωνίας	Learning and Teaching Scotland www. LTScotland. org.uk

19 Best Practice : Sexuality Education for Children and Youth with Physical Disabilities- Developing a Curriculum based on lived experiences

Συγγραφείς

Shaniff Esmail PhD, Chelsea Krupa, MSc OT, Douglas MacNeill, MA, Stephanie MacKenzie, BA

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Καναδάς και ευελπιστούν να αξιοποιηθούν διεθνώς τα αποτελέσματα
 Ομάδα Στόχου	Παιδιά και έφηβοι με σωματική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	Πανεπιστημιακή, συνεργατική έρευνα
 Σκοπός	Διερεύνηση αποτελεσματικών προσεγγίσεων για την σεξουαλική διαπαιδαγώγηση παιδιών και εφήβων με σωματική αναπηρία, ώστε να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Ποιοτική έρευνα. Συνεντεύξεις και ομάδες εστίασης με ενήλικους με σωματικές αναπηρίες και παρόχους υπηρεσιών για παιδιά με τέτοιες δυσκολίες
 Αποτελέσματα	Οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι χρειάζεται να αρθούν οι προκαταλήψεις για τις σεξουαλικές ανάγκες και επιθυμίες των ατόμων με αναπηρία. Να αναπτυχθούν εργαλεία και υπεύθυνες κατευθυντήριες γραμμές, στις οποίες θα μπορούν ανατρέχουν οι εκπαιδευτικοί και οι θεραπευτές προκειμένου να διδάξουν ζητήματα σεξουαλικής υγείας σε άτομα με σωματικές αναπηρίες. Επιπροσθέτως, κάθε είδος σωματικής ή αισθητηριακής αναπηρίας, έχει εξειδικευμένες ανάγκες και ιδιαιτερότητες ως προς την σεξουαλικότητα, οι οποίες είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη.
 Στοιχεία επικοινωνίας	Canadian Council for Learning

20 Preventing AIDS and other STDs through Sexuality Education for students with intellectual impairments

Συγγραφείς

The Centre de coordination sur le sida of the ministèr e de la Santé et des Services sociaux du Québec, in collaboration with the ministèr e de l'Éducation du Québec,

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Κεμπέκ Καναδάς και άλλες αγγλόφωνες χώρες
 Ομάδα Στόχου	Εκπαιδευτικοί μαθητών με Νοητικές Αναπηρίες/ Μαθητές Γυμνασίου με ελαφρά ως μέτρια Νοητική Αναπηρία/ Επαγγελματίες που εργάζονται με ΑμεΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	Οδηγός σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης για εκπαιδευτικούς μαθητών γυμνασίου με Νοητική Αναπηρία
 Σκοπός	Πρόληψη μετάδοσης Σεξουαλικά Μεταδιδόμενων Νοσημάτων μέσω συστηματικής Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης ΑμεΝΑ
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Κατευθυντήριες γραμμές για το πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να συνομιλούν με ΑμεΝΑ για το σώμα, την σεξουαλικότητα, τις σχέσεις και τις προφυλάξεις/ πρόληψη για τα ΣΜΝ
 Στοιχεία επικοινωνίας	Ministèr e de la Santé et des Ser vices sociaux Dir ection des communications 1075, chemin Sainte-Foy 16 e étage Québec (Québec communications@msss.gouv .qc.ca

21 Sex Education for Students with disabilities

Συγγραφείς
Alison Boehning

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
 Ομάδα Στόχου	Νεαρά άτομα με αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	Συσχέτιση ποιότητας- αποτελεσματικότητας σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης με ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες σε έφηβες με αναπηρία
 Σκοπός	Βελτίωση μεθοδολογίας σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης για μείωση επικινδυνότητας για νέους με αναπηρίες ως προς τα ερωτικά ζητήματα και την ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Συγκέντρωση στοιχείων από έρευνες και βιβλιογραφική ανασκόπηση
 Αποτελέσματα	Χρειάζεται αν εμπλουτιστούν οι έγκυρες πηγές για ζητήματα σεξουαλικότητας των ΑΜΕΑ και οι υπεύθυνες κατευθύνσεις προς τους εκπαιδευτικούς στις ΗΠΑ
 Στοιχεία επικοινωνίας	Alison Boehning Special Education, Indiana University

22 A step by step guide to reporting rape or sexual abuse to the police

Ημερομηνία
2019

Συγγραφείς
safelink

Page | 55

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένο Βασίλειο
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Φορείς, Γονείς ΑμΝΑ, Αστυνομία
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Φυλλάδιο με οδηγίες χρήσης για το πώς μπορεί ένα ΑμΝΑ να καταγγείλει ένα περιστατικό βιασμού ή σεξουαλικής κακοποίησης στην αστυνομία σε μορφή Easy to Read
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Να καθοδηγήσει βήμα προς βήμα τα ΑμΝΑ στη διαδικασία καταγγελίας περιστατικού βιασμού ή σεξουαλικής κακοποίησης στην αστυνομία σε μορφή Easy to Read
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση στη διαδικασία καταγγελίας περιστατικού βιασμού ή σεξουαλικής κακοποίησης στην αστυνομία σε μορφή Easy to Read
 Αντίκτυπος	<ul style="list-style-type: none"> • Πολύ αναλυτικό και προσβάσιμο
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>https://safelinksupport.co.uk/safelink2016/wp-content/uploads/flipbook/6/book.html</p>

23 How to recognize the signs of sexual abuse among people with disabilities

Συγγραφείς
Jason Vanover

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς, Φροντιστές και όσοι εμπλέκονται με ΑΜΝΑ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Στατιστικά στοιχεία για σεξουαλικά κακοποιημένα άτομα με ΑμΝΑ • Σημάδια Σεξουαλικής κακοποίησης • Επιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης ατόμων με Νοητική Αναπηρία
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Η καταγραφή, παρουσίαση συμπτωμάτων σεξουαλικής κακοποίησης σε ΑμΝΑ καθώς και οι επιπτώσεις της σε αυτά
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Το άρθρο παρουσιάζει προτάσεις προς τους φροντιστές/γονείς για το τι πρέπει να κάνουν όταν αντιληφθούν σεξουαλική κακοποίηση
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>https://www.relias.com/blog/how-to-recognize-the-signs-of-sexual-abuse-among-people-with-disabilities</p>

24 Supporting Sexual Assault Survivors With Disabilities

Ημερομηνία
2010

Συγγραφείς
California Coalition Against Sexual Assau

Page | 57

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς, Φροντιστές
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός ΝΑ • Πρακτικές • Κατάχρηση φροντιστών • Ταμπέλα Αναπηρίας • Εμπιστευτικότητα • Διασώστες με προβλήματα ακοής • Διασώστες με προβλήματα όρασης • Ασφαλές προγραμματισμός
 Σκοπός	<p>Το εγχειρίδιο αναπτύχθηκε ως ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό εργαλείο για προσωπικό και εθελοντές που εργάζονται με σεξουαλική επίθεση ή / και επιζώντες βιασμού. Το εγχειρίδιο εκπαίδευσης περιέχει πολλά κεφάλαια γραμμένα από πολλούς για τη σεξουαλική βία.</p>
 Σχετικοί πόροι	<ul style="list-style-type: none"> • Λίστα αναφορών σχετικά με την πρακτική (Εγχειρίδια εκπαίδευσης, οδηγίες, εικόνες, βίντεο, ιστότοποι κ.λπ.)
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>http://www.calcasa.org/wp-content/uploads/2010/12/Survivors-with-Disabilities.pdf</p>

25 How to report your concerns of abuse or neglect to keep someone safe

Συγγραφείς Safeguarding adults/Advice and support Organisation.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένο Βασίλειο.
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Ανήλικα άτομα και ευπαθείς ενήλικες
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Τι σημαίνει ευπαθής ενήλικος? • Τι σημαίνει κακοποίηση? • Ποια είναι τα είδη της κακοποίησης? • Από πού να πάρει βοήθεια κάποιος? • Τα σημάδια της κακοποίησης • Τι να κάνετε εάν ανησυχείτε ότι κάποιος έχει κακοποιηθεί
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση για το πώς αναφέρουμε πιθανή κακοποίηση ή παραμέληση
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • www.mencap.org.uk

26 Six ways to protect the most vulnerable victims of sexual abuse

Συγγραφείς

Focus for help Organisation.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • ΗΠΑ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Ανήλικα άτομα με νοητική υστέρηση και οι οικογένειές τους, Επαγγελματίες υγείας, Νομικά πρόσωπα.
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι προστασίας ευάλωτων ομάδων από την σεξουαλική κακοποίηση (1. Σεξουαλική εκπαίδευση, 2. Συνεχή γυναικολογική φροντίδα, 3. Ενίσχυση του ρόλου των υπευθύνων διαχείρισης της κακοποίησης, 4. Μείωση των εμποδίων σχετικά με την αναφορά της κακοποίησης, 5. Εκπαίδευση των δικαστικών επιμελητών σε ανάλογες υποθέσεις, 6. Αναζήτηση νομοθετικών διασφαλίσεων
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρουσιαστεί για ποιο λόγο τα άτομα με Ν.Υ είναι ευάλωτη ομάδα και να προτείνει τρόπους προστασίας με συγκεκριμένες κατευθύνσεις.
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • www.focusforhealth.org

27 Πως θα ενημερωθούμε οι γονείς και πως θα προφυλάξουμε τα παιδιά μας από την σεξουαλική κακοποίηση

Ημερομηνία
21/1/2021

Συγγραφείς
Ο.Κ.Π.Α Βριλήσσια
Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας και
Αλληλεγγύης για Μαρίνα Μόσχα
Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια

Page | 60

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Γονείς και παιδιά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση για την προφύλαξη των παιδιών από την Σεξουαλική κακοποίηση
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Πρόληψη της Σεξουαλικής κακοποίησης Εκπαίδευση στην σεξουαλική αγωγή στα παιδιά
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> www.okpa-vrilissia.gr

28 Σεξουαλική κακοποίηση και άτομα με νοητική καθυστέρηση. Αποκάλυψη ή απόκρυψη?

Συγγραφείς

Δρ Καρέλλου Ιωάννα,
Κοινωνική Λειτουργός Επιστ. Συνεργάτης Δ.Π.Θ
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Άτομα με Ν.Α και οι οικογένειές τους Επαγγελματίες υγείας
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσίαση των συνιστωσών του φαινομένου της Σεξουαλικής κακοποίησης ή παρενόχλησης Εξήγηση των δυσκολιών του ορισμού της Σεξουαλικής κακοποίησης Εξήγηση των δυσκολιών της διαδικασίας καταγραφής και αντιμετώπισης των περιστατικών Χαρακτηριστικά των δραστών και των θυμάτων Παράγοντες που καθιστούν τα άτομα με Ν.Υ ομάδα υψηλού κινδύνου Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού σχετικά με την αντιμετώπιση των περιστατικών
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση και αφύπνιση των οικογενειών σχετικά με την σεξουαλική κακοποίηση
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Βιβλιογραφική συλλογή στοιχείων Ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας
 Αποτελέσματα	Υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα της προστασίας των ατόμων με Ν.Υ από τους επαγγελματίες και την πολιτεία λαμβάνοντας πειθαρχικά / σωφρονιστικά και θεραπευτικά μέτρα, ώστε να παραμείνουν ασφαλείς.
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> Jo_karellou@yahoo.gr

29 Sexual abuse and learning disabilities

Ημερομηνία

20/6/1991

Συγγραφείς

BMJ (British medical Journal)
**Παγκόσμιος Πάροχος Γνώσης Υγειονομικής
Περίθαλψης.**
Brendan McCormack,
Consultant Psychiatrist

Page | 62

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένο Βασίλειο
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Γενικός πληθυσμός • Επαγγελματίες υγείας
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση των αποτελεσμάτων ταχυδρομικής έρευνας σχετικά με την κακοποίηση ατόμων με Ν.Α • Υψηλότερο ρίσκο για σεξουαλική κακοποίηση σε άτομα με Ν.Α • Ποιο είναι το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της σεξουαλικής κακοποίησης? • Ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο στο Ηνωμένο Βασίλειο και πως αυτές οι υποθέσεις εκδικάζονται?
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη του ατόμου με Ν.Α και της οικογένειας • Αναγκαιότητα περαιτέρω έρευνας πάνω στο θέμα
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Ταχυδρομική έρευνα
 Αποτελέσματα	Υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα για επάρκεια νομικής κάλυψης
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • St Ann's General Hospital, London, N15 3TH

30 People with intellectual disabilities and sexual violence

Ημερομηνία
3/2011

Συγγραφείς
The Arc organization
Εθνική ένωση στην Αμερική (ΗΠΑ)

Page | 63

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • ΗΠΑ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Γενικός πληθυσμός
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Τι είναι η σεξουαλική κακοποίηση? • Πόσο συχνά συμβαίνει σε παιδιά και ενήλικους? • Γιατί είναι πιο σύνηθες σε άτομα με Ν.Α? • Ποιοί παράγοντες κινδύνου συντελούν? • Ποιοι είναι πιο πιθανό να παρενοχλήσουν σεξουαλικά? • Ποια είναι τα αποτελέσματα της σεξουαλικής κακοποίησης σε άτομα με Ν. Α ? • Ποια είναι η θεραπευτική προσέγγιση μετά την κακοποίηση? • Πως μπορεί να αποφευχθεί η σεξουαλική κακοποίηση? • Τι κάνουμε αν διαπιστώσουμε σεξουαλική κακοποίηση? • Ποια είναι τα σημάδια που θα υποδείξουν σεξουαλική κακοποίηση?
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Να απελευθερωθούν τα άτομα με Ν.Α ή αναπτυξιακές διαταραχές από την βία, την απόρριψη και οποιαδήποτε άσχημη και προσβλητική συμπεριφορά
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • www.thearc.org

31 Recognizing and preventing sexual abuse

Ημερομηνία
2021

Συγγραφείς
Autism speaks organization

Page | 64

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • ΗΠΑ (Nebraska)
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Οικογένειες παιδιών με αυτισμό
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Πληροφορίες σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου • Σεξουαλικότητα και σεξουαλική κακοποίηση • Εργαλεία για την πρόληψη της κακοποίησης και σημάδια που πρέπει να αναζητηθούν για τον εντοπισμό κακοποίησης • Βήματα που πρέπει να ληφθούν εάν έχει γίνει κακοποίηση • Εθνικές υπηρεσίες για έκκληση βοήθειας
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Σεξουαλική εκπαίδευση με σκοπό την πρόληψη και την αναγνώριση της κακοποίησης
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη με 55.000 παιδιά στην Νεμπράσκα με οποιοδήποτε είδος διανοητικής αναπηρίας
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • help@autismspeaks.org

32 Protecting disabled children from sexual abuse

Ημερομηνία
2019

Συγγραφείς
Anita Franklin, Alex Toft and Sarah Goff
Coventry University

Page | 65

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ηνωμένο Βασίλειο
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς και φροντιστές
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Οικογένειες και φροντιστές παιδιών με σωματικές και νοητικές/μαθησιακές δυσκολίες και σύνθετες ανάγκες επικοινωνίας
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Στόχος αυτής της έρευνας είναι να κατακτηθεί η καλύτερη επικοινωνία με τους γονείς και τους φροντιστές έτσι ώστε να παραμείνουν τα παιδιά με αναπηρίες ασφαλή από την σεξουαλική κακοποίηση
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<p>Η μεθοδολογία της έρευνας βασίστηκε στην ανασκόπηση μιας υπάρχουσας έρευνας, όπου τριάντα γονείς παιδιών που παρακολουθούσαν είτε τυπικό, είτε ειδικό σχολείο πήραν μέρος. Οι γονείς είχαν την επιλογή ατομικής ή ομαδικής συνέντευξης.</p>
 Αποτελέσματα	<p>Τα σχολεία και οι οικογένειες οφείλουν να συνεργάζονται στην εκπαίδευση και παροχή ενημέρωσης και πληροφοριών στα παιδιά με αναπηρία, σχετικά με το ασφαλές άγγιγμα, την επιλογή, τον έλεγχο την εφηβεία, τις σεξουαλικές σχέσεις, τις σχέσεις γενικότερα και την κακοποίηση και το πώς θα ενημερώσουν τους γύρω τους όταν νιώθουν ότι δεν είναι ασφαλείς. Τέλος χρειάζεται να εκπαιδευτούν οι επαγγελματίες στο να αναγνωρίζουν τα σημάδια της κακοποίησης και να έχουν προτεραιότητα τους την προστασία των παιδιών με αναπηρία.</p>
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • www.learning.nspcc.org.uk

33 Unlocking sexual abuse and learning disabilities

Ημερομηνία
2009

Συγγραφείς
Enable Scotland

Page | 66

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Σκωτία, Ηνωμένο Βασίλειο
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς, Φροντιστές Ατόμων με ΝΑ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • ΆμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός σεξουαλικής κακοποίησης • Χαρακτηριστικά Δραστών σεξουαλικής κακοποίησης ΑμΝΑ • Αναγνώριση συμπτωμάτων σεξουαλικής κακοποίησης • Διαχείριση σεξουαλικής κακοποίησης • Λήψη υποστήριξης σε ατομικό επίπεδο και από φορείς
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάζει έναν οδηγό υποστήριξης για την σεξουαλική κακοποίηση των ΑμΝΑ
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης οδηγός για σεξουαλικά κακοποιημένα ΑμΝΑ
 Αναπαραγωγή και αναβάθμιση	<ul style="list-style-type: none"> • Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως οδηγός και σε ευρωπαϊκό επίπεδο όπως επίσης και σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>https://www.bava.org.uk/wp-content/uploads/enable_abusebooklet_handbook.pdf</p>

34 Working with People with Cognitive Disabilities

Ημερομηνία
2005

Συγγραφείς
Pennsylvania Coalition Against Rape

Page | 67

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς, Φροντιστές
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση οδηγιών όταν δουλεύουμε με ΑμΝΑ θύματα σεξουαλικής κακοποίησης
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Τι πρέπει να θυμούνται όσοι δουλεύουν με ΑμΝΑ θύματα σεξουαλικής κακοποίησης
 Αναπαραγωγή και αναβάθμιση	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή της πρακτικής σε μεγαλύτερη κλίμακα (εθνικό, περιφερειακό, διεθνές);
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>https://pcar.org/sites/default/files/resource-pdfs/working_with_people_with_cognitive_disabilities_final.pdf</p>

35 Κακοποίηση ατόμων με νοητική υστέρηση – Μελέτη/ Σεξουαλική κακοποίηση ατόμων με νοητική υστέρηση – Μελέτη

Ημερομηνία
2002

Συγγραφείς
Μακρίδου Άννα Κλινικός Ψυχολόγος

Page | 68

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> ΑμΝΑ, Γονείς , ΜΚΟ
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Δεδομένα μελέτης Παράγοντες που οδηγούν σε σεξουαλική κακοποίηση ατόμων με νοητική υστέρηση Συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης ατόμων με νοητική υστέρηση Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των ατόμων με νοητική υστέρηση
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση της σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης των ατόμων με νοητική υστέρηση (N .Υ.) τόσο μέσα στο ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον όσο και μέσα στο ίδρυμα καθώς επίσης και η συχνότητα σεξουαλικής παρενόχλησης από αγνώστους στο δρόμο με χρηματικό ή υλικό δέλεαρ.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Ερωτηματολόγια, Ποσοτική έρευνα, συνεντεύξεις
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>https://idanika.gr/kakopoiisi-atomon-me-noitiki-ysterisi-meleti/</p>

36 Παιδιά με αναπηρία και σεξουαλική κακοποίηση: Παράγοντες κινδύνου και βέλτιστες πρακτικές

Συγγραφείς
Claire Chiamulera

Page | 69

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με Αναπηρία • Άτομα με Αναπτυξιακές διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού ASD
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματίες Υγείας , Φροντιστές. • Τα ίδια τα άτομα με Αναπηρία . • Δικηγορικός Σύλλογος
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Πώς ορίζεται το άτομο με αναπηρία • Τι είναι γνωστό για τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών με αναπηρία και γιατί είναι ευάλωτα σε αυτή. • Βέλτιστες Πρακτικές για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών ,με αναπηρία .
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγικές πρόληψης και βέλτιστες πρακτικές από τους γονείς και φροντιστές για την υγιή σεξουαλική ανάπτυξη των παιδιών με αναπηρία και την αποφυγή της κακοποίησης ή παρενόχλησης εις βάρος τους.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κι εκπαίδευση Κοινωνικών κι επικοινωνιακών δεξιοτήτων. • Επικοινωνία με τα ίδια τα Άτομα με αναπηρία. • Σεξουαλική Εκπαίδευση και αγωγή. • Υποστήριξη στην Αποκάλυψη πληροφοριών .
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>Ο Claire Chiamulera, νομικός συντάκτης, ABA Center on Children and the Law, είναι συντάκτης του CLP</p>

37 Literature Review of Best Practice Supports in Disability Services for the Prevention of Abuse of People with Disability

Συγγραφείς

Tal Araten-Bergman, Christine Bigby & Gail Ritchie.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Βικτώρια –Αυστραλία και μεταφρασμένο σε πολλές γλώσσες.
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> VICTORIA STATE GOVERNMENT/HEALTH AND HUMAN SERVICES/SCOPE MAKE IT HAPPEN
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Άτομα με Αναπηρία Επαγγελματίες Υγείας
 Γενικό Πλαίσιο	Υποστήριξη των ίδιων ατόμων αλλά και των παρόχων άμεσης υποστήριξης για να μάθουν σχετικά με την χρήση βίας , παρενόχληση στα άτομα με αναπηρία σε μορφή easytoread .
 Σκοπός	<p>Στοχεύει να χαρτογραφήσει από την ευρεία βιβλιογραφία σχετικά με την κακοποίηση ατόμων με νοητική αναπηρία και να προσδιορίσει</p> <p>1) προσωπικές, περιβαλλοντικές και σχεσιακές πτυχές, καθώς και παράγοντες στο περιβάλλον υπηρεσιών και οργανωτικές κουλτούρες που σχετίζονται με την ευπάθεια των ατόμων με νοητική αναπηρία</p> <p>βία και κακοποίηση · 2) στρατηγικές πρόληψης κατάχρησης για άτομα με νοητική αναπηρία και</p> <p>3)την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα αυτών των στρατηγικών</p>
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<p>Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας για τον εντοπισμό επιδημιολογικών δεδομένων σχετικά με την κατάχρηση και τον αντίκτυπό της, για τον εντοπισμό κινδύνων και προστατευτικών παραγόντων κατάχρησης μεταξύ ατόμων με νοητική αναπηρία .</p> <p>Πραγματοποιήθηκε μια συστηματική ανασκόπηση για την αναγνώριση σχετικών μελετών που δημοσιεύθηκαν στο τα τελευταία 10 χρόνια στην αξιολόγηση από ομοτίμους και στην γκρίζα βιβλιογραφία που αξιολογεί τις παρεμβάσεις πρόληψης</p>
 Στοιχεία επικοινωνίας	Professor Christine Bigby Director, Living with Disability Research Centre LaTrobe University Victoria 3086 T 03 9479 1016 E c.bigby@latrobe.edu.au

38 Women With Disabilities And Sexual Violence Education Guide

Συγγραφείς Illinois Imagines Project May 2010

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Illinois Imagines Project May 2010
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Γυναίκες με Αναπηρία • Επαγγελματίες Υγείας, Φροντιστές • Κέντρα κρίσης Βιασμών
 Γενικό Πλαίσιο	<p>Αυτός ο οδηγός οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. Επισκόπηση - Γυναίκες με αναπηρία και σεξουαλικότητα • 2. Εκπαιδευτικές συνεδρίες • 3. Φυλλάδια εκπαιδευτικής περιόδου • 4. Εκπαιδευτικοί πόροι
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Υγιείς σχέσεις στις γυναίκες με αναπηρία • Υγιεινή και σεξουαλικότητα στις γυναίκες με αναπηρία • Μείωση του κινδύνου σεξουαλικής βίας στις γυναίκες με αναπηρία • Ασφάλεια και υποστήριξη
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<p>Οι υπηρεσίες αναπηρίας και τα κέντρα κρίσης βιασμών μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών με αναπηρία. Μπορούν επίσης να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις γυναίκες που βιώνουν σεξουαλική βία. Η επίτευξη αυτών των στόχων απαιτεί συνεργατικές προσπάθειες να εκπαιδεύσει τις γυναίκες με αναπηρίες για υγιή σεξουαλικότητα, σεξουαλικά δικαιώματα και σχεδιασμό ασφάλειας</p>
 Αποτελέσματα	<p>Αυτός ο οδηγός θα βοηθήσει τις υπηρεσίες για άτομα με αναπηρίας και κέντρα κρίσης βιασμών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζετε τις βασικές πληροφορίες για τις γυναίκες με αναπηρίες . • Να Κατανοήσετε τα σεξουαλικά δικαιώματα των γυναικών με αναπηρία • Να παρέχετε εκπαιδευτικές συνεδρίες σε γυναίκες με αναπηρίες σχετικά με τη σεξουαλική βία και την υγιή σεξουαλικότητα
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>Illinois Imagines Project May 2010</p>

39 Initial and early response to abuse or neglect in disability services

Συγγραφείς

Steve Kinmond NSW Community and Disability Services Commissioner Deputy Ombudsman

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Αυστραλία , Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία Υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία Υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες Οικογένεια
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Τι είναι η κατάχρηση και η παραμέληση στις υπηρεσίες αναπηρίας Ποια είναι τα σημάδια που μπορεί να συμβαίνουν κατάχρηση ή παραμέληση Προειδοποιητικά σημάδια πιθανής κατάχρησης / παραμέλησης ή διέλευσης επαγγελματικών ορίων από το προσωπικό Ποια είναι τα εμπόδια στον εντοπισμό και την αναφορά κατάχρησης και παραμέλησης. Ανταπόκριση σε κακοποίηση και παραμέληση ατόμων με αναπηρία Προστασία αποδεικτικών στοιχείων Υποτιθέμενη κατάχρηση ή / και παραμέληση από ένα μέλος του προσωπικού Υποτιθέμενη κατάχρηση από έναν πελάτη Συνεργασία με την αστυνομία Υποστήριξη για πελάτες στο νομικό σύστημα
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Αναγνώριση τι είναι η κατάχρηση και η παραμέληση στις υπηρεσίες αναπηρίας. Προειδοποιητικά σημάδια πιθανής κατάχρησης / παραμέλησης ή διέλευσης Συνεργασία με την αστυνομία και με νομικά τμήματα Τρόπους διαχείρισης από επαγγελματίες υγείας ύποπτου περιστατικού ατόμου με αναπηρία που έχει υποστεί ή πιθανά υποστεί βία .
 Στοιχεία επικοινωνίας	Steve Kinmond NSW Community and Disability Services Commissioner Deputy Ombudsman

40 Μια τυχαιοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή για την αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος πρόληψης σεξουαλικής κακοποίησης για κορίτσια με διανοητική αναπηρία: πρωτόκολλο μελέτης

Συγγραφείς WenckeChodan

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Γερμανία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<p>WenckeChodan, ψυχολόγος, MS στην Ψυχολογία, FrankHäbler, ψυχίατρος παιδιού και εφήβων / νευρολόγος, MD, Καθηγητής, Διευθυντής της Κλινικής Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής, Πανεπιστημιακή Ιατρική του Rostock, 2003-2016. OlafReis, ψυχολόγος, MS, PhD, Ανώτερος Ερευνητής στην Κλινική Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής, Πανεπιστημιακή Ιατρική του Ρόστοκ.</p>
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Κορίτσια με Αναπηρία • Φροντιστές κι επαγγελματίες Υγείας • Οικογένεια
 Γενικό Πλαίσιο	<p>Η μελέτη που παρουσιάστηκε εδώ στοχεύει στην κάλυψη αρκετών από τα κενά που αναφέρονται παραπάνω. Ένα δομημένο χειροκίνητο πρόγραμμα ομαδικής εκπαίδευσης «EMMAunantastbar!» (Η Emma ανέγγιχτη) θα αναπτυχθεί εστιάζοντας σε κορίτσια με ταυτότητα ηλικίας 8 έως 12 ετών.</p>
 Σκοπός	<p>Η σεξουαλική κακοποίηση αναφέρεται ότι είναι πιο διαδεδομένη στα παιδιά με διανοητική αναπηρία (ID), η οποία τονίζει την ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων. Αυτή η μελέτη στοχεύει στην ανάπτυξη και αξιολόγηση ενός προγράμματος πρόληψης σεξουαλικής κακοποίησης που είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των κοριτσιών με ταυτότητα και που εξαλείφει πολλές από αυτές τις αδυναμίες</p>
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<p>Στη μελέτη θα εγγραφούν 120 κορίτσια ηλικίας 8–12 με ήπια ταυτότητα στρατολογημένα σε ειδικά σχολεία. Μετά την τυχαιοποίηση κατά μπλοκ, τα αποτελέσματα του προγράμματος πρόληψης θα εξεταστούν με ελεγχόμενο σχεδιασμό παρακολούθησης τεσσάρων φορές. Οι προληπτικές δεξιότητες θα αξιολογηθούν ως προς τις ατομικές αλλαγές στα μέτρα της γνώσης, τις προφορικές αναφορές της αναμενόμενης συμπεριφοράς, των ρόλων και των insitu ανιχνευτών. Οι insitu ανιχνευτές θα εκτιμήσουν τη συμπεριφορά των συμμετεχόντων σε ένα ρεαλιστικό περιβάλλον, με τους συμμετέχοντες να αγνοούν την αξιολόγηση. Όλες οι αξιολογήσεις θα βιντεοσκοπηθούν και θα αξιολογηθούν από τυφλούς βαθμολογητές</p>
 Σχετικοί πόροι	<p>Η μελέτη χρηματοδοτείται από το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας, δοκιμαστική εγγραφή 01KR1206. Ο χρηματοδοτικός οργανισμός βοήθησε στη διαμόρφωση του σχεδιασμού της μελέτης παρέχοντας σχόλια σχετικά με το πρώτο προσχέδιο της αίτησης. Δεν παρενέβη στη συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων ή γραπτώς το χειρόγραφο.</p>

41 Προώθηση Της Υγιούς Σεξουαλικής Εκφρασης

Συγγραφείς DEBRA DUSOMEKAI SHERRI MELROSE, PH.D.

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Abbott, S. & McConkey, R. (2006), Τα εμπόδια στην κοινωνική ένταξη όπως αντιλαμβάνονται τα άτομα με διανοητική αναπηρία. <i>Εφημερίδα των διανοητικών αναπήρων</i>. • Ένωση για τη θεραπεία των σεξουαλικών κακοποιητών ATSA (nd). Ανακτήθηκε από http://www.atsa.com/
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με Αναπηρία • Φροντιστές κι επαγγελματίες Υγείας • Οικογένεια
 Γενικό Πλαίσιο	<p>Τα κρίσιμα θέματα συζήτησης που μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα να αρχίσουν να κατανοούν τη δική τους προσωπική σεξουαλικότητα είναι η εφηβεία, η εμμηνόπαυση, η εμμηνόπαυση, ο αυνανισμός, οι σχέσεις, οι προστατευτικές συμπεριφορές, η σεξουαλικότητα, οι ασφαλέστερες σεξουαλικές πρακτικές, η αντισύλληψη, η εγκυμοσύνη και η γέννηση, οι εξετάσεις ελέγχου σεξουαλικής υγείας, οι σεξουαλικά μεταδιδόμενες λοιμώξεις και νομικά ζητήματα σχετικά με τη σεξουαλικότητα. Άλλα θέματα είναι η περιποίηση του σώματος και η καθαριότητα, οι πρώτες εντυπώσεις όταν μιλάτε στον σύντροφό σας, η επικοινωνία, η αυτοπεποίθηση, η αίσθηση του διαστήματος μεταξύ των συμμετεχόντων και των άλλων, η συμπεριφορά σε δημόσιους χώρους, η σεξουαλική παρενόχληση, η θυμωμένη θυματοποίηση, οι σχέσεις ανδρών και γυναικών διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών</p>
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Η κατανόηση των ορίων ή των ορίων που δημιουργούμε στις σχέσεις για να αισθανόμαστε ψυχολογικά ασφαλείς, είναι εξαιρετικά σημαντική. Οι ακατάλληλες εκφράσεις σεξουαλικότητας, όπως ο αυνανισμός στο κοινό, η έκθεση των γεννητικών οργάνων, η ακατάλληλη σεξουαλική επαφή και η αγκαλιά με άλλους πολύ στενά δεν πρέπει να γίνονται ανεκτά. Όταν άτομα με ειδικές ανάγκες δείχνουν αυτήν τη συμπεριφορά, θεωρείται ακατάλληλη και συχνά αναφέρεται στην αστυνομία.

- Οποιαδήποτε ακατάλληλη έκφραση της σεξουαλικότητας πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη. Άτομα που μαρτυρούν, που είναι θύματα, ή που δέχονται επίθεση ως συνέπεια αυτών των συμπεριφορών, μπορούν να καταστραφούν.
- Οι δράστες πρέπει να τιμωρούνται.
- Τα παιδιά και άλλοι ενήλικες πρέπει να προστατεύονται και τα άτομα πρέπει να βρουν στρατηγικές για να αποτρέψουν την επανάληψη της συμπεριφοράς.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Βασικά σημεία για τους φροντιστές μέσα από εκπαίδευση για αναγνώριση των ορίων ως επαγγελματίες υγείας αλλά και την παροχή σεξουαλικής εκπαίδευσης στα άτομα με αναπηρία που δέχονται τις υπηρεσίες .

Αποτελέσματα

Οι ενήλικες με νοητική αναπηρία μπορούν να αγκαλιάσουν τη σεξουαλικότητά τους εξίσου όπως όλοι οι άλλοι στην κοινωνία. Γνωρίζοντας αυτό, η αναζήτηση τρόπων για να διασφαλιστεί ότι αυτοί οι ενήλικες έχουν τη γνώση που χρειάζονται μπορεί να γίνει προτεραιότητα. Η αύξηση της έκφρασης των ατόμων με νοητική αναπηρία για τη σεξουαλικότητά τους με υγιείς τρόπους θα επιτρέψει στους άλλους να δουν τις ικανότητες και τις προσωπικότητές τους ως άτομα που εκτιμούμε και θέλουμε να γνωρίσουμε

42 Σεξ ασφαλές και διασκεδαστικό

Συγγραφείς Ομάδα Αναπηρίας

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Ευρώπη-Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	Family planning NSW EASYBEANGLISH
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • οι γονείς • τα μέλη της οικογένειας • οι υποστηρικτές • οι συνηγόροι, • οι δάσκαλοι
 Γενικό Πλαίσιο	<p>Το σεξ, το ασφαλές και διασκεδαστικό είναι ένα πακέτο πόρων για τη διδασκαλία ατόμων με νοητική αναπηρία σχετικά με τα θετικά ασφαλή μηνύματα σεξ. Ο πόρος παρουσιάζει μια πραγματική και ισορροπημένη άποψη των δικαιωμάτων και των ευθυνών που σχετίζονται με μια σειρά σεξουαλικών δραστηριοτήτων. Υπάρχουν σημαντικά μηνύματα σχετικά με τη συγκατάθεση, την απόλαυση, την οικειότητα, το απόρρητο και την ασφάλεια.</p>
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Να μάθετε πώς μπορείτε να υποστηρίξετε την προσωπική ανάπτυξη και τη σεξουαλικότητα του μέλους της οικογένειάς σας ή του ατόμου με νοητική αναπηρία που υποστηρίζετε με θετικό τρόπο.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<p>Το Sex, SafeandFun έχει τέσσερα μέρη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχουν δύο μέρη για το άτομο με νοητική αναπηρία • Για εργαζόμενους με αναπηρία • Για γονείς και φροντιστές Φόρουμ σεξουαλικότητας και σχέσεων Προσαρμοσμένο με οπτικοακουστικό υλικό και easytoread.
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>Ομάδα Αναπηρίας Τηλέφωνο: (02) 8752 4300 Email: healthpromotion@fpnsw.org.au</p>

43 Παιδιά με αναπηρία και σεξουαλική κακοποίηση: Παράγοντες κινδύνου και βέλτιστες πρακτικές

Συγγραφείς
Claire Chiamulera

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με Αναπηρία • Άτομα με Αναπτυξιακές διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού ASD
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματίες Υγείας , Φροντιστές. • Τα ίδια τα άτομα με Αναπηρία . • Δικηγορικός Σύλλογος
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Πώς ορίζεται το άτομο με αναπηρία • Τι είναι γνωστό για τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών με αναπηρία και γιατί είναι ευάλωτα σε αυτή. • Βέλτιστες Πρακτικές για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών ,με αναπηρία .
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγικές πρόληψης και βέλτιστες πρακτικές από τους γονείς και φροντιστές για την υγιή σεξουαλική ανάπτυξη των παιδιών με αναπηρία και την αποφυγή της κακοποίησης ή παρενόχλησης εις βάρος τους.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κι εκπαίδευση Κοινωνικών κι επικοινωνιακών δεξιοτήτων. • Επικοινωνία με τα ίδια τα Άτομα με αναπηρία. • Σεξουαλική Εκπαίδευση και αγωγή. • Υποστήριξη στην Αποκάλυψη πληροφοριών .
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>O Claire Chiamulera , νομικόςσυντάκτης, ABA Center on Children and the Law, είναι συντάκτηςτου CLP</p>

44 Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση: ένας αποτελεσματικός τρόπος πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Ευρώπη
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<p>Ινστιτούτο Μελέτης Ουρολογικών Παθήσεων/Κέντρο Σεξουαλικής και Αναπαραγωγικής Υγείας. Βασικές έννοιες σεξουαλικής υγείας. Ανακτήθηκε από http://www.imop.gr/sites/default/files/seks_orismoι.pdf</p>
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με Αναπηρία • Φροντιστές κι επαγγελματίες Υγείας • Οικογένεια
 Γενικό Πλαίσιο	<p>Ένας από τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης αποτελεί η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.</p>
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Στόχος είναι η κατάκτηση των απαιτούμενων δεξιοτήτων ώστε τα παιδιά να μάθουν τρόπους επικοινωνίας και να λαμβάνουν υπεύθυνα αποφάσεις που αφορούν τη μετέπειτα σεξουαλική ζωή τους.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Γονείς και σεξουαλική διαπαιδαγώγηση • Σχολείο και σεξουαλική διαπαιδαγώγηση • Βασικά μηνύματα πρόληψης

45 Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης για άτομα με νοητική υστέρηση

Συγγραφείς

Helen Levy & Wendy Packman

Journal of Genetic Counseling, vol. 13, No 3, pp. 189--205

Page | 80

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none">• Διεθνή
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none">• ΑμΝΑ και ευρύ κοινό
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none">• ΑμΝΑ
 Γενικό Πλαίσιο	Στο παρόν άρθρο γίνεται μια ανασκόπηση του ορισμού της Ν.Υ., στοιχείων που αφορούν την εμφάνιση της σεξουαλικής κακοποίησης στο συγκεκριμένο πληθυσμό, το πλαίσιο της σεξουαλικής κακοποίησης όπως εμφανίζεται στον πληθυσμό αυτό, οι τυχόν παράγοντες που επιτείνουν τις πιθανότητες σεξουαλικής κακοποίησης, καθώς και τους περιορισμούς που υφίστανται στην εκπαίδευση των ατόμων αυτών.
 Σκοπός	Ενημέρωση σε θέματα που αφορούν την εμφάνιση της σεξουαλικής κακοποίησης στο συγκεκριμένο πληθυσμό, καθώς και τους περιορισμούς που υφίστανται στην εκπαίδευση των ατόμων αυτών.
 Στοιχεία επικοινωνίας	https://www.amea-care.gr/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%88%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B5%CE%BE%CE%BF%CF%85%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82/

46 Children with Disabilities & Sexual Abuse Fact Sheet

Συγγραφείς California Child Abuse Training & Technical Assistance Training (CATTa)

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Αμερική
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> California Child Abuse Training & Technical Assistance Training (CATTa)
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Το έντυπο δίνει πληροφορίες για την σεξουαλική κακοποίηση παιδιών με αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Αυξημένος κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με αναπηρία - Δίνονται στατιστικά στοιχεία σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με αναπηρία στην Καλιφόρνια και την Αμερική γενικότερα
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Να ενημερώσει τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα σημάδια σεξουαλικής κακοποίησης, πιθανά χαρακτηριστικά του θύτη καθώς και το πού/πότε μπορεί να υπάρξει τέτοιο περιστατικό, και πράγματα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την συνέντευξη/διαδικασία διερεύνησης του περιστατικού
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> California Child Abuse Training & Technical Assistance Training (CATTa)

47 What is family and domestic violence?

Συγγραφείς Women's Community Health Network WA

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αυστραλία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Women's Community Health Network WA
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με νοητική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με νοητική αναπηρία γύρω από το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας (Easy to Read)
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με αναπηρία γύρω από το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας (Easy to Read) - τι είναι, πως σε κάνει να αισθάνεσαι, τρόποι διαχείρισης του περιστατικού
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Easy to Read
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • Women's Community Health Network WA

48 What to do if someone hurts you or does bad things to you

Συγγραφείς Human Rights Watch

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Human Rights Watch
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Άτομα με νοητική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση ατόμων με νοητική αναπηρία γύρω από το θέμα της κακοποίησης/βίας (Easy to Read)
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση ατόμων με αναπηρία γύρω από το θέμα της κακοποίησης (Easy to Read) - τι είναι, πως σε κάνει να αισθάνεσαι, τρόποι διαχείρισης του περιστατικού
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Easy to Read
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> Human Rights Watch

49 What works to prevent violence against women with disabilities

Συγγραφείς
Ingrid Van Der Heijden

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 <p>Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gender & Health Research Unit of the Medical Research Council of South Africa
 <p>Ομάδα Στόχου</p>	<ul style="list-style-type: none"> Δίνει πληροφορίες σε επαγγελματίες γύρω από την κακοποίηση γυναικών με αναπηρία
 <p>Γενικό Πλαίσιο</p>	<ul style="list-style-type: none"> Αυξημένος κίνδυνος κακοποίησης γυναικών με αναπηρία
 <p>Σκοπός</p>	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσίαση ευρημάτων βιβλιογραφικής έρευνας γύρω από την κακοποίηση γυναικών με αναπηρία (συχνότητα, παράγοντες, συνοπτική αναφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων/παρεμβάσεων)
 <p>Στοιχεία επικοινωνίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ingrid.VanDerHeijden@mrc.ac.za

50 Sexual assault and family violence – Getting help

Συγγραφείς Southeastern CASA

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αυστραλία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • Southeastern CASA
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με νοητική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με νοητική αναπηρία γύρω από το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης και της ενδοοικογενειακής βίας (Easy to Read)
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με αναπηρία γύρω από το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης και της ενδοοικογενειακής βίας (Easy to Read) - τι είναι, τα δικαιώματά τους, τρόποι διαχείρισης του περιστατικού (βοήθεια, αστυνομία, γιατρός κλπ.)
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Easy to Read
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • Southeastern CASA

51 Parents' and carers' views on how we can work together to prevent the sexual abuse

Συγγραφείς

Anita Franklin, Alex Toft, Sarah Goff

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αγγλία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • NSPCC, LEARNING, COVENTRY UNIVERSITY, ANN CRAFT TRUST
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Παιδιά με νοητική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Αυξημένος κίνδυνος σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με αναπηρία
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Διερεύνηση των απόψεων των γονέων – τι τους ανησυχεί γύρω από την προστασία των παιδιών τους και τι πιστεύουν πως θα βοηθήσει στην πρόληψη τέτοιων περιστατικών - αναφορά στο υλικό του NSPCC “PANTS”
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιοτική έρευνα
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • NSPCC

52 Προστασία παιδιών από σεξουαλική παραβίαση στην οικογένεια – Οδηγός για γονείς και φροντιστές

Συγγραφείς

Συμβουλευτική Επιτροπή για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Κύπρος
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Συμβουλευτική Επιτροπή για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Παιδιά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Σεξουαλική κακοποίηση παιδιών στην οικογένεια
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση γονέων και φροντιστών για το τι είναι σεξουαλική παραβίαση, χαρακτηριστικά των θυτών, πως μπορούν να προστατέψουν το παιδί, πώς θα το καταλάβουν, τι πρέπει να κάνουν
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερωτικό έντυπο
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> www.familyviolence.gov.cy familyviolence.a.c.@cytanet.com.cy

53 You deserve to be safe - A booklet about sexual assault

Συγγραφείς Women's Community Health Network WA

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> • Αυστραλία
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> • WWILD
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> • Άτομα με νοητική αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με νοητική αναπηρία γύρω από το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης (Easy to Read)
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Ενημέρωση ατόμων με αναπηρία γύρω από το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης (Easy to Read) - τι είναι, πως σε κάνει να αισθάνεσαι, τρόποι διαχείρισης του περιστατικού, ιατρική εξέταση, καταγγελία στην αστυνομία κλπ.
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Easy to Read
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> • WWILD

54 Μάθετε στο παιδί σας τον Κανόνα των Εσωρούχων

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Συμβούλιο της Ευρώπης
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Παιδιά
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλο ποσοστό των παιδιών (1 στα 5) πέφτει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση γονέων πώς να διδάξουν τον κανόνα του εσώρουχου, γιατί υπάρχει ο κανόνας αυτός και τι να κάνουν σε περίπτωση που το παιδί τους πέσει θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης
 Μεθοδολογική προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερωτικό έντυπο
 Στοιχεία επικοινωνίας	<ul style="list-style-type: none"> www.kanonastonesorouhon.org

55 Σεξουαλική κακοποίηση Χρήσιμες πληροφορίες για εκπαιδευτικούς

Ημερομηνία
2013

Συγγραφείς
Ευαγγελινή Αθανασοπούλου

Page | 90

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Εκπαιδευτικοί
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Παιδιά και έφηβοι χωρίς αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Πώς ορίζεται η σεξουαλική κακοποίηση Συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης (άμεσες, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες) στην ψυχική υγεία των παιδιών και εφήβων Πόσο συχνή είναι η σεξουαλική κακοποίηση σε παιδιά/εφήβους; Για ποιους λόγους ορισμένοι κακοποιούν σεξουαλικά τα παιδιά Με ποιους τρόπους μπορούν να τα κακοποιήσουν Ποιος είναι ο ρόλος της κουλτούρας στην εμφάνιση και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης; Ως εκπαιδευτικός/ μέλος μιας σχολικής κοινότητας: Πώς χρειάζεται να αντιδράσω σε ένα παιδί που μου αναφέρει εμπειρίες σεξουαλικής κακοποίησης;
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Χρήσιμες οδηγίες προς εκπαιδευτικούς με προτάσεις για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να διαχειριστούν ένα περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης σε παιδιά και εφήβους
 Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> Ποια είναι τα αποτελέσματα / προϊόντα αυτής της πρακτικής; Αυτή η ενότητα αντικατοπτρίζει το επίπεδο απόδειξης της πρακτικής, επομένως τα αποτελέσματα πρέπει να παρουσιάζονται με σαφήνεια και να υποστηρίζονται από δεδομένα (με πηγές και ημερομηνίες).
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi6/a9.pdf</p>

56 Χρήσιμες συμβουλές για την προφύλαξη και προστασία των παιδιών από πράξεις ασέλγειας ή κακοποίησης

Συγγραφείς Αστυνομία

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	<ul style="list-style-type: none"> Ελλάδα
 Εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Γονείς, εκπαιδευτικοί
 Ομάδα Στόχου	<ul style="list-style-type: none"> Ανήλικοι με ή χωρίς αναπηρία
 Γενικό Πλαίσιο	<ul style="list-style-type: none"> Οδηγίες πρόληψης προς ενηλίκους (γονείς, εκπαιδευτικούς, κλπ.) Σημάδια που πρέπει να προσέξουμε Τι κάνουμε όταν υποψιαζόμαστε ότι ένα παιδί κακοποιείται Οδηγίες προστασίας προς τους ανήλικους
 Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> Χρήσιμες συμβουλές και που απευθύνεται κάποιος ανήλικος που υποστεί σεξουαλική παρενόχληση
 Περιορισμοί	<ul style="list-style-type: none"> Δεν αναφέρει εξειδικευμένες πληροφορίες για Αμεα
 Αναπαραγωγή και αναβάθμιση	<ul style="list-style-type: none"> Ποιες είναι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή και προσαρμογή της πρακτικής σε άλλο πλαίσιο / γεωγραφική περιοχή;
 Στοιχεία επικοινωνίας	<p>http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=14335&Itemid=0&lang</p>

57 Safe Relationships safer Sex

Συγγραφείς

© Family Planning 2006 Revised and updated 2010

Στοιχείο	Κατευθυντήριες ερωτήσεις
 Γεωγραφική κάλυψη	Νέα Ζηλανδία και Αγγλόφωνες Χώρες
 Ομάδα Στόχου	Γονείς, φροντιστές και επαγγελματίες οι οποίοι ζουν και εργάζονται με άτομα με μαθησιακές δυσκολίες/ ανωριμότητα
 Γενικό Πλαίσιο	Καλές Πρακτικές Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης
 Σκοπός	Υπεύθυνη ενημέρωση- ευαισθητοποίηση των ΑμεΝΑ για γνωριμία με το σώμα, τα είδη των σχέσεων, τι επιτρέπεται σε ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους και την ασφάλεια στις ερωτικές σχέσεις
 Μεθοδολογική προσέγγιση	Οπτικό υλικό, παραδείγματα, βιωματικές ασκήσεις
 Στοιχεία επικοινωνίας	www.familyplanning.org.nz

3. Έναντι επιλόγου

Κατά την πρώτη φάση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε από τους φορείς μια ενδεδειγμένη έρευνα στη βιβλιογραφία, αλλά και στις δράσεις και προγράμματα που υλοποιούνται από παρόμοιους φορείς, αλλά και θεσμικές οντότητες, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Στόχος της έρευνας ήταν η αναζήτηση καλών πρακτικών, τόσο όσον αφορά την αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης των Ατόμων με Νοητική Αναπηρία, αλλά και τη διαχείριση της καταγγελίας.

Από την έρευνα προκύπτει ότι στην ξένη βιβλιογραφία, ακόμα και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, **είναι εμφανής η ανάγκη που υπάρχει για έρευνες και πρακτικές που να επικεντρώνονται στο κομμάτι της σεξουαλικής παρενόχλησης των ατόμων με νοητική αναπηρία.**

Περιτό, δε, να τονιστεί η έλλειψη επαρκών πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, παρά τη διαρκή της εξέλιξη και επικαιροποίηση, **εξακολουθεί να υφίσταται ένα σημαντικό κενό στην ελληνική νομοθεσία σχετικά με την αντιμετώπιση και την πάταξη της σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης των ατόμων με νοητική αναπηρία. Το κενό αυτό, συνεπικουρούμενο από την ανυπαρξία σύνδεσης και επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών, καθώς και της μη ύπαρξης ενός θεσμοθετημένου συστήματος σε θέματα συμβουλευτικής, καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος.**

Κατά συνέπεια, όλες οι προσπάθειες στην ελληνική επικράτεια σχετικά με το ζήτημα της αντιμετώπισης της σεξουαλικής παρενόχλησης/κακοποίησης ατόμων με νοητική αναπηρία και την αντιμετώπιση σχετικών καταγγελιών προέρχονται από πρωτοβουλίες οργανώσεων του προνοιακού τομέα (μη κυβερνητικές οργανώσεις). Οι φορείς αυτοί, ανάλογα και με τον πληθυσμό που εξυπηρετούν, αναλαμβάνουν όλο το φάσμα της αντίδρασης, ανά περίπτωση (πρόληψη, παρέμβαση, αντιμετώπιση).

Σε κάθε περίπτωση, **η βέλτιστη πρακτική, που θα μπορούσε να προκύψει και ως κύρια πρόταση της παρούσας μελέτης, είναι η ανάπτυξη της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, ζήτημα το οποίο δεν είναι άλλωστε ανεπτυγμένο, σε εθνικό επίπεδο, ούτε για τον τυπικό πληθυσμό. Μέσω αυτής, επιτυγχάνεται τόσο η αναγνώριση από το ίδιο το άτομο σχετικών περιπτώσεων, αλλά και η ενίσχυση της προσωπικότητας προκειμένου να προχωρήσει το άτομο στη σχετική καταγγελία.** Το δίπολο της εκπαίδευσης/ενημέρωσης ολοκληρώνεται με την επιμόρφωση των θεσμικών οργάνων που θα γίνουν δέκτες της τυχούσας καταγγελίας, σχετικά με το βέλτιστο τρόπο αντίδρασης και υποστήριξης του θύματος.

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι μια ακοφορμισμένη πληγή στο σώμα της κοινωνίας μας, που δυστυχώς, συνεχώς επιμολύνεται καταστρέφοντας ζωές και λεηλατώντας με τον χειρότερο τρόπο την αθωότητα και την εμπιστοσύνη. Η ψυχολογία στα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι τόσο αντιφατική και ενοχική, που πραγματικά θα πρέπει το θύμα να βρει, μεγάλη δύναμη και

έλλειψη φόβου για να εκθέσει το βίωμα του. Και αν ένα άτομο με όλες τις ικανότητες και τις δυνάμεις του ακέραιες δεν μπορεί να αντιδράσει, σκεφτείτε πόσο ανυπεράσπιστα είναι τα ΑΜΕΑ.

Πολλά από τα εμπόδια που υφίστανται για τη λειτουργία της αποτελεσματικής εκπαίδευσης σε θέματα πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης είναι βαθιά ριζωμένα στις αντιλήψεις της κοινωνίας για τα άτομα με Ειδικές Ανάγκες .

Ένας συχνά αναφερόμενος μύθος είναι ότι τα άτομα αυτά είναι α--σεξουαλικά και κατά μία άλλη άποψη ότι έχουν υψηλές σεξουαλικές διαθέσεις. Αυτού του είδους οι απόψεις μπορεί να πηγάζουν από την εμφάνιση μη κατάλληλης (δηλαδή κοινωνικά αποδεκτής) συμπεριφοράς από τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι τέτοιου είδους συμπεριφορές οφείλονται σε ελλιπή εκπαίδευση.

Τα άτομα με νοητική υστέρηση η σωματική υστέρηση και αναπηρία ,είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης εξαιτίας πολλαπλών παραγόντων, όπως είναι η δια βίου εξάρτησή τους από ενήλικες, η “μαθημένη” συναίνεση, η κοινωνική απομόνωση, η έλλειψη εκπαίδευσης όσον αφορά τη σεξουαλικότητα και τη σεξουαλική κακοποίηση, αλλά και η απαξιοτική στάση της κοινωνίας απέναντι στα άτομα αυτά. Αν και ένα μεγάλο ποσοστό των περιπτώσεων Ν.Υ. οφείλεται σε γενετικές καταστάσεις, ωστόσο στη βιβλιογραφία υπάρχουν ελάχιστες αναφορές για το πως μπορεί να συζητηθεί το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης με τα άτομα αυτά ή τους γονείς τους, αλλά και η πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης.

Ίσως να αφυπνιστούν οι παράγοντες και οι υπεύθυνοι και θωρακίσουν με μεγαλύτερη προστασία και φροντίδα όλα αυτά τα ακόμα που ήδη η καθημερινότητα τους είναι δύσκολη και πολλές φορές μοναχική. Τα ποσοστά σεξουαλικής κακοποίησης είναι αποκαρδιωτικά. Κανένα άτομο ανεξαρτήτου φύλου και ηλικίας δεν πρέπει να γίνεται θύμα των αρρωστημένων, ορέξεων του οποιοδήποτε. Και η τιμωρία στους δράστες θα πρέπει να είναι αυστηρή και αμετάκλητη¹.

¹ Από άρθρο του Φώτη Μπίμπαση- Αντιπροέδρου Β' Παραολυμπιακής επιτροπής
<https://www.politispress.gr/ellada/sexoyaliki-kakopoiisi-se-amea-toy-foti-mpimpasi/>